

…cules.

…yz: Straty stawienne z dziel-
ności w dzień nadostojniejszej Trójcy
— w Toruńskim S. Jana kościele wypra-
wiona.

w Krak. u d. Krzyszt. Schedla 1643.

STRZAŁY ZBAWIENNEY DZIELNOSC

W dźień Nadostoynieyszey

TROYCE,

Przy Po-święceniu ná Biskupstwo

JASNIE WIELEBNEGO I. Mci

X. KASPRA

z DZIAŁYNIA

DZIALYNSKIEGO

Chełminskiego, y Pomezánskiego

BISKVPA

W Torunskim S. IANA Kośćiele

WYPRAWIONA.

Przez X. MACIEIA TOMASZEWSKIEGO.

SOCIETATIS IESV Kápłáná,

w Roku Pánskim 1639.

Za Dozwoleniem Stárszych.

W KRAK: *W Drukár: Kryśtophá Schedlá, I. K. M. Typ.*

Roku Páńskiego, 1643.

Sagittæ tuæ acutæ: populi ſub te cadent: in corda inimicorum Regis. *Pſalmo 44.*

Tych poſtrzał, twoy, ná háńbę y śmierć zdrową goni,
Ktorych ſerce od Páná óślep wlewo ſtroni.

IASNIE WIELEBNY

M. X. BISKVPIE

CHELMINSKI

Pánie á Dobrodźieiu

náſz miłośćiwy.

A pierwſzym záraz prácowitego Páſterſtwá wſtepie Iáśnie Wielebny M. X. Biskupie, ták ſie skutecznie w WM. M. Panie on Swiateczny ogień cudowny záwźiął, ktory, iáko Cyril S. Ierozolimski mowi, głowom Apoſtolskim zá Infułe ducho-

Cath. 17 *wná ſtánał:* In ſpecie linguarum ignearum ſedit ſupra ſingulos, vt nouæ Coronæ ſpirituales per linguas igneas imponantur capiti illorum: *że nie- trzebá było z Iehu Izráelskim o cześć Boża czyniacym krolem, ná woz Ionadábá wzywáiac mowić:* Veni
4. Reg. 10 ℣ 16. mecum, & vide zelum meum: **Pódź ze mną/ á**
Apoc. 2. ℣. 1. 2. **moię o cześć Bożą gorliwość obacz.** *Pomniac iáko rowno z temi Biskupy idzieß, ktorych przez Le- gatá ſwego Iana Pan tytułem Anyelskim vczćił, á to*
In Pſal: 118. *w ſercu głeboko máiac, co nápiſał Ambroży S.* Angeli quoque ſine zelo nihil ſunt, & ſubſtantiæ ſuæ amittunt prærogatiuam, niſi eam zeli ardore ſuſtentent: **Anyołowie ſámi bez żarliwośći Bo- żey nic práwie nie ſą/ y ieſteſtwá ſwego przy- wiley trácą/ iezeli go zápałem gorliwośći nie popieráią.** *Támeś ſie naprzod, podeptawßy reſpe- kty wßytkie z lekárſtwem pewnym, y zbáwienna paßá Páſterska, vdał, gdźieś oglodzone bárźiey, á do progu śmierći oślep lecace owieczki widźiał, tchnac Páſterzá dobrego duchem, á rzecza ſáma mowiac: Wiemći ia że te owieczki, nád zákaz Boży* alienum ſequuntur

zá ob-

zá obcemi Náiemnikámi idą, á co żałośniey; zá Naiemniki tákiemi idą, iákim ſie w gniáżdżie Witemberskim Apoſtatá Bugenhag wylągł, ktory przemożne kroleſtwo Duńskie, kąkolem Luterskim záśmiećiwſzy, gdy powracáiąc morzem názad, ná brzegu ſtánął, vrągáiąc ſie z głupſtwá ludżi onych, ná pośmiech wrzeſzczał: Tu meum Dania habeas Euangelium; ego nummos tuos; vale: **Ty Dánia miey Ewángelią moię; á ia pieniążki twoie; mieyże ſię dobrze.** *Wiem że ná wiárę ſáme ſtrupiáłą każąc, á z márnotrawnym Synkiem potyrawſzy Kośćiołá świętego Kátholickiego ſubſtáncyą, vbiegáią ſie do tych, ktorzy ie słodżinámi ludzkich ſwoich wykrętow mámią: á choć prawdę częſtokroć widzą, znáć iey vpornie ludżie niebáczni nie chcą. Przećie iednák;* Ego cognoſco oues meas: *y te ia znam zá owce moie. tu w ich mieśćie niech Infułę Páſterską biorę. Niech ſie w tym ákćie przeyżrzą, á to ſobie w rozum ſtátecznie wpoią; iáko wielka miedzy pokątnemi á Kátholickimi Páſterzámi w przyimowániu ták świętego Vrzędu rożność. A iáko ogień záwżiąwſzy ſie więkſzym co raz wzgorę pożarem*

Suri⁹ in Cōmēt. rerum in orbe geſtar. Anno 1532.

 biezy,

bieży; ták żárliwość W. M. Páná o chwale Páńską nie tu ſtánełá. Chciałeś tego, aby w kazániu o posłániu práwych Káznodźieiow ten płomień iáśniał, dokłádáiąc, że ſnadź wzgráiey, ták wiela ludźi obierze ſie z tyśiacá ieden, qui audiens audiet, & intelligens intelliget; **ſłuchaiąc ſłucháć bedźie / y wyrozumiewáiąc rzecz dobrze poymie.** *Ażeby ſie był ten ogień ściány ſámemy nie ográniczał, luboś to dobrze wiedźiał, iáko wiele Kátholickich Doktorow zacnych ták wywodnie piſáło o tym, że ná odpor przeciwney ſtronie, nie ſtáło rzeczy, áſzcych Dawidá Królá mocno w nich vtknął*

Pſal. 63. ℣. 9. Sagittæ paruulorum factæ ſunt plagæ eorum: *z dźieciuchámi rowno ſtrzały ná wiatr powyſtrzeláli: życzyłeś tego iednák, áby tá słow moich trochá, ná widok poſzłá. Wczym żądániu W. M. Páná doſyćczyniąc, iáko niegdy posyłano przy ſtrzałách liſty; ták ia te Kazánia moie z paláiącą ogniem świętym W. M. Páná ſtrzałą puſzczam; máiąc zá to, że* in luce Sagittarum tuarum ibunt:

Habac. 3. **w świetle ſtrzał twoich poydą /** *y blásk oćme lubiącym ptakom w oczy záwiſne rzucą. Ktorym świátłem wiem iákoś przy wie-*

źdźie

żdżie swym ná Biskupstwo znácznie záiáśniał; kiedy ćiężáry Vrzedu tego w kráiách zwłaszczá kácerskimi záwieruchámi skołátánych przypominaiac, á pośiłku z reki niebieskiey żebrząc, y sámeś sie záplákał, y przytomnym wielom łzyś swoiemi wyćisnał; áż náwet ieden, czegom sam świádom, wielkim áffektem wyrzekł: By był Pan Bog pod on czás, kiedy sie Herezya do krolestwá tuliłá milczkiem, tákim duchem nátchnał Pásterzow, nie postáłáby byłá w koronie nogá Duszorozboycow Wilkow. Ná co z niebá sercem ognistym oświecony Swiety Augustyn pátrząc, á státek w prácách zaczetych chwaląc, godne vszu Biskupich słowá, wiem ponawiał: Vbique discurrite ignes Sancti: vos enim estis lumen mundi, nec estis sub modio: exaltatus est, cui adhæsistis, & exaltauit vos. Confess. 13. c. 19.
Wszedżie sie rozchodźćie ognie świete: wy ábowiem świátłem świátá iesteśćie/ á nie pod korcem. Wywyższony iest/ do ktoregośćie sie przypoili; y on was też wywyższył. *Tákie Pásterskie świátło poświata iásna rozpośćieráiac wszedżie nie tylko śiedzących w ćieniu śmierći da Pan Bog*

oświe-

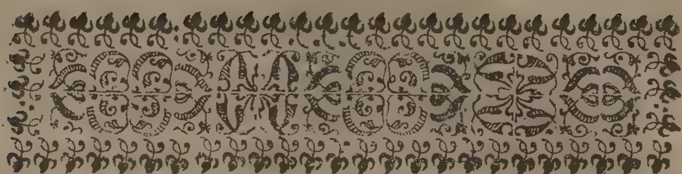
oświećiß, ále y nas, ktorzy ſie pod Páſterskie opiekuńſtwo W. M. Páná oddáiemy, miłośćiwie przygárnieß, y Oycowskim ſercem, dźwigáć w pracách o chwale Bożą, w ktorey przodek ſam trzymaß, będźieß.

W. M. Náßego wielce Miłośćiwego Páná y Dobrodźieiá.

Sługá y bogomodlcá nanizßy

X. Maciey Thomaszewski

Societatis Iesv.

KAZANIE PIERWSZE.

Euntes ergo docete omnes gentes.

Idąc tedy náuczaycie wßytkie narody.
Matth. 28.

Czkolwiek Táiemnicá Troyce Przenachwalebnieyßey rozumem ſtworzonym nie wybádána/ yći ſámi co ſię dowćipem byſtrym iáko págorki wielkie nád lud proſty wynieśli/ kiedy im pátrzyć w niedośćigłe Boſkiey mądrośći drogi przyidźie/ gárbić ſię y ku źiemi náchyláć muſzą: Incuruati ſunt colles mundi ab itineribus æternitatis eius Ktorych iednák dárem wyrozumienia Duch Páńſki ycźćił/ ślad przynamniey drobny tey Táiemnice Abacuc. 3.

náydu-

náyduią w Piśmie. Mnie ná Ewángeliey/ ktoro ná te Vroczystość Kościoł Kátholicki święci/ wielkim po[illegible]ie/ dosyć. W tey sámey mocy/ ktora sie przez Apostoły zá- kázuie Pan mowiąc: Data est mihi omnis potestas: *Dana mi iest moc wszelka:* Widzę Troyce przenáświętey od- málowány konterfet piękny. Bo iáko moc dána iedne- mu Chrystusowi Pánu/ iest moc troiaká: Krolewska, co pokázuie ná biodrách y száćie iego krolewskiey chárákte- rem wiecznym wypráfowáne pismo: Rex Regum, &
Apoc.19 Dominus Dominantium: *Krol Krolow, y pánuiących*
℣. 16. *Pánownik.* Moc Sądowa. Neque enim Pater iudicat
Ioan. 5. quenquam, sed omne iudicium dedit Filio: *Bo Oćiec*
℣. 22. *nie sądzi nikogoż, ále Sąd wszytek dał Synowi.* Moc Ká- płáńska: Bo mu tę moc Bog Oćiec v Proroká poprzy- siągł. Tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem
Psal. 109 Melchisedech: *Ty Káplánem ná wieki wedle porządku Melchisedechá iesteś;* ták w Bogu iednym trzy są osoby rożne. Tey mocy Chrystusowey w niebie z mocą Biskupią tu ná ziemi correspondencya wielka iest wielka. W Chrystuśie Pánie iednym iest moc troiaka: Krolewska/ Sądowa/ y Kapłáńska. W Biskupie iest moc podobna. Moc Kápłáńska wpoświącániu y ofiárowániu Ciáłá y Krwie Páńskiey: bo im w Apostolech powiedziano: Hoc facite in meam commemorationem. *To czyńćie ná pámiątkę moię.* Moc Sądowa w odpuszczániu y zátrzy- mawániu grzechow. Moc Krolewska: bo Apostołom przodkom Biskupow wszytkich Dawidowe Proroctwo
Psal. 44. służy: Constitues eos Principes super omnem terram:
℣. 17. *Postáwisz ich Xiążęty nád wszytką ziemią,* Ná tey mocy Execucyą iż tu Pan Apostoły swoie w świát wysyła: Eun- tes ergò docete omnes gentes: *Idąc tedy náuczáyćie ná-*

rod

rody wszytkie. A ná Apostolski wysoki vrząd względem
owieczek swoich násstępcámi są Biskupi/ ktorym konie-
cznie náleży wiedźieć/ kto drzwiámi iáwnie/ á kto w Ko-
śćioł ćudzą vtrádźiem wchodźi/ y przez oźierki sie w do-
stoieństwo ogłaszánia słowá Bożego wdźiera. Pytáć sie
bedą tedy wszyscy co Biblią y słowem Bożym potrząsáią
Ministry sie Páńskimi mieniąc są od Bogá posłáni ná to.
Rzecz do vroczystego Aktu Poświącánia ná Biskupstwo
Jego Mći X. Biskupá stosuiąc. W czym mie proszę
święta do Syná twego przyczyna wspomoż Bogárodźi-
co Naświętsza Panno: ktora Totius Trinitatis viuum
tabernaculum żywym Troyce Przenachwalebnieyszey
przybytkiem święty Augustyn nazwał.

Nie tym vmysłem ták poważne Pytánie wnoszę/
aby tylko ćiekáwy rozum dwornośćią nápáść.
O duszę tu grá/ ktorą ieżeli kto ná strot puśći-
wszy tráći/ oblátywáć go postrách wielki słow
Páńskich muśi: Quid prodest homini, si mundum Matt.16
vniuersum lucretur: animæ verò suæ detrimentum ℣.26.
patiatur? *Coż to pomoże człowiekowi, choćby świát wszy-
tek zyskał, á szkodował ná duszey swoiey?* A ten ia pewnie
tráći/ kto sie oślep ládá Otłukom y ládá wtrętom zbá-
wienia iey powierza/ y od tych sie spráwić o Wierze prá-
wey y Kośćiele chce/ ná ktorych Pan Bog przez Pro-
roká Ieremiaszá sarká: Non mittebam Prophetas,
& ipsi currebant: non loquebar ad eos & ipsi pro- Ier.15.
phetabant. Foremna spráwá: *Nie posyłałem Proro-* ℣. 23.
*kow á oni przećie iáko w zawod bieżeli: nie mowiłem nic do
nich, á oni przećie prorokowáli.* Co sie Apostołowi ták dźi-
wno zdáło/ że to Paradoxum iednym do Rzymian okrz-

 ćił.

Ad Rom. 10. ℣ 15 ćił: Quomodo verò prædicabunt nisi mittantur? *A iákoż kázáć będą, iezeli ich ná to nie poślą?* rzecz niepodo-
Ad Hebr. 5. 4. bna. Nec quisquam sibi sumit honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron. *Bá niktći to sobie czći nie-bierze ále kogo powoła Pan Bog, iáko powołał Aaroná, kiery*
Leuit. 8. go Moyżeszowi ná Kápłáństwo poświęćić kazał. Chrystus sam Pan nie inszym trybem przyszedł. Sic & Chri-
Ad Hebr. 5. 5. stus non semetipsum clarificauit vt Pontifex fieret. *Ták y Chrystus nie śiebie sámego vwielbił, áby Biskupem został,* Bog Oćiecgo ná ten vrząd Kápłáński podał; powiedźiał mu. Tu es Sacerdos in æternum. *Ty Kápłánem ná wi ki iesteś.* Sam mu ná gorze Thabor v Apostołow co przednieyszych kredyt ná kazánie Boskim swoim
Matth. 17. 5. świádectwem iednał. Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui, ipsum audite. *Ten iest Syn moy vmiłowány, w ktorym mi się dobrze vpodobáło, onegoż słuchayćie.* Rzecz to práwie od sámego wzniku Wiáry świętey iest niesłychána/ áby kto kazał/ á posłánym ná to porządnie nie był. Silny to ná tych táran/ ktorzy o wierze nowinki śieiąc/ Ministrámi się słowá Bożego czynią: rádźićby w prawdźie obronno vszli ienoż woiowáć z prawdą/ iest przećiw bystrey powodźi pływáć/ á iey ná wierzchu záwsze bydź muśi; bo magna est veritas & præua-
3. Esdr. 4. 41. let. *Wielka iest prawdá, y wykręty choć naywiększe przemaga.*

Mowią niektorzy/ że iásny ich posłánia ná kaznodźieystwo wywod/ iest Pismo święte/ ktore prawdźiwe do ludźi wnosza. Ale ná ledźie tym responsem buduią. Wszyscyć ktorzy się od Kośćiołá S. Kátholickiego odszczepili/ Trynitarze/ Aryani/ Eutychiani/ Mánicheyczycy/ y świeższy Nowokrzczeńcy/ Żydźi náwet y nagrubszy Heresyárchowie/ co się o skále Piotrowa z mozgi swemi porozbiiáli/ Pismem potrząsáć śmieli/ á przećie fałsze posłá-

kowa-

kowano wszytkich. Sam czárt w recz z Pánem vtárczkę maiąc do tegoż sie oręża porwał/ pismem szermowáć począł; á przećie go Pan odpráwił zniszczym: tedyć y ći dármo sobie Pismo w obronę biorą. Mat. 6.

Aby wżdy tę odpowiedź swoię/ czym gruntownym podpárli; ále iákoby to z bezrozumnemi spráwą/ podobienstwy tákiemi lud prosty łudzą/ w ktorych podobienstwá do práwdy niemász. Jeden tu w Toruniu iábłonią sie/ iáko on niegdy v Dánielá w złośćiach zgrzybiáły stárzećiodła/ szczyćić chćiał/ mowiąc. Kiedy ty do Sádu przyidźiesz á ná iábłoni iábłká doyrzałe vyzrzysz/ nie pytasz sie/ kto iábłoń szczepił/ ále vyzrzawszy iábłko/ wnet ie sobie smákuiesz; nie pytayże y mnie/ kto mię tu szczepił/ kto mię z słowem Bożym do ćiebie posłał/ miey dosyć ná tym/ żeć Pismo S. iáko piękne iábłuszko niosę/ to bierz á nim sie w imię Pánskie zásilay. Niewiem iákoć v Zborowych to podobienstwo vydźie/ ále v bácznych ná szych sie podasz. Pomniszli ono Pismo/ ty co sie Pismem ták bárzo piszesz. Omnis plantatio quam non plantauit Pater meus cælestis, eradicabitur. *Wszelkie szczepienie ktorego nie szczepił Oćiec moy niebieski, wykorzenione będźie.* Toć sie trzebá á pilno pytáć/ Oćiecli niebieski czyli Oćiec kłamstwá piekielny ćiebie tym drzewem szczepił. A kto mię o tym spráwi/ ieśli te frukty ktore przeźdźieki tkasz twoym słuchaczom/ zdrowe/ nie trućizny y iádu pełne? tym podobne/ ktore są w Hisspánioli wyspie/ ná pozor piękne/ co do zápáchu wdźięczne/ co do smáku powabne/ ále ták we wnątrz záráźliwe/ że z nich sokiem/ iáko z gádźin nayśroższych iádem strzały swe nápuszczáć Indyánowie zwykli/ á rossá z nich sámá/ ieśli ná kogo trefunkiem pádnie/ ábo ślepi/ ábo skorę z niewymowną boleśćią łupi. Czym sie Dan. 13. Matth. 15. 13. Orient. hist. l. 9. c. 12.

 vpé-

vpewnia/ że nie ieſt tákimi iábłkiem iákim Fenellá niewiá-
Card de ſtá mśćicá wspominkowáią Kenetá Szkockiego krolá/
rer. var. ktore zwierzchu od pereł drogich było krolewſkim ſkár-
l. 1. c. 56 bem/ ale wewnątrz własnym cekáuzem; tylko co ſie go
krol nie oſtrożny dotknął w oczemgnieniu poſtrzałem z
niego śmiertelnym zginął. Kto mi przyrzecze za to/ że to
iábłko/ ktorym ludźie iáko głupie dźiećiny mamiſz/ nie
Ioſeph. Sodomſkie/ ktore ná pozor piękne/ we wnątrz zmiłome/
bel. iud. á popiołu y perzyn pełne. Tákieć iábłká pierwſza iabłoń
l. 5. z ktorey wyśćie poſzli/ Luter wáſz rodźi. Pomnićie/ wiem/
iákiemi frukty/ iáko bezecna słow niewſtydliwych mierz-
wá/ kśięgi ſwoie o małżeńſtwie zárzućił/ ná ktore poczći-
wy oczy zámykáć muśi/ y wy ſámi ieśliśćie ieſzcze nie vtrá-
ćili czołá/ ſkryćbyśćie ſie gożie w źiemię przed wſty-
Tom. 5. dem mieli. Czytáliśćie iáko wſzetecznie cudzołoſtwo/
Witeb. człowiek wypáſány ná niewſtyd rádźi/ á przećie tey ło-
lat. 1554 żney mowy ſwoiey popiera Piſmem/ ná Aſwerá ſie krolá
edit. ſer. odwoływáiąc/ ktory ná mieyſce Wáſty/ Eſthere poiął:
de Matr. iákoby był ná Ewángelią zły człowiek olśnął w ktorey
pag. 123. Piſmo. Quicunque dimiſerit vxorem ſuam, & aliam
Si nolit duxerit, adulterium committit ſuper eam: & ſi vxor
&c. dimiſerit virum ſuum, & alij nupſerit, mæchatur.
Marc. 10 Widźićie iáki z tey Gomoreyſkiey iabłoni wáſzey zá-
11. pách. Tákći wy Piſmem ſzáfuiećie/ á przećie nim ſámym
Ad Rom prawdźiwego poſtánia ſwego dowodźić chcećie. A iákoż
7. 3. wam w tym wierzyć zwłaſzczá że piſmem świętym brá-
kuiećie/ y to co wam do fántázyey nie przypada precz od-
miátaćie/ á oſtátek wywroty fálſzerſkiemi ſzpoćićie. Jeśli
nie ták/ powiedzćie czyli to nie Chryſtuſowá Ewángelia:
Mat. 19. Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes & da pau-
21. peribus, & habebis theſaurum in cælo, & veni ſequere
me-

me. *Ieżeli chceſz doſkonáłym bydź, idź, przeday co maſz á day vbogim á mieć w niebie ſkarb będzieſz, á podź zá mną.* Czemuż v was o tey Ewángeliey głucho? czemu przez to ſto lat/ y dáley/ iednego pokázáć nie możećie ktoregoby tá Ewángelia wáſzá nowa/ w tey doſkonáłośći przećwiczyłá? Luc. 19. 8.
A to podobno nie Ewángelia że Záchcuſz to w czym vkrzywdźił kogo/ w czwornaſob wracał? Czemuż Ewángeliá wáſzá tákich Záchcuſzow nie rodźi? kto wam powiązał gęby/ że vkrzywdzonym wracáć/ co z nich wilczym práwem/ ábo zdradźiecko y fortelámi zdárto/ nie náuczaćie? Wiem ia o co wam idźie: boićie ſie áby od was ſámych począć nieprzyſzło/ záczymbyśćie y ſtopy gdźie zta Ewángelia wáſza nowa włożyć nie mieli.

Długoby wam inne piſmá iáko z regeſtru liczyć/ ktore oślep iáko chcećie gmatwaćie fántáſtykuiąc/ á temu tylko wierząc co ſie w Lutrowe ábo w wáſze głowke nápſowána kácerſtwem wmieśći: w czym was ieden dwiemá kśięgi cáłemu wytknął. Biblia v was káżdemu/ kto ſie nie leni/ wedle mozgu ſwego wykłádáć/ y ſámym kądźielnicom wrzećionámi roſtrząſáć wolno. Ná co nie wiem gdźie vkáżećie po ſobie Piſmo. Chybá Páwłá S. Nunquid omnes interpretantur? *Izali wſzyſcy wykłádáią piſmo:* Abo S. Piotrá. Hoc primum intelligentes, quod omnis prophetia Scripturæ propria interpretatione non fit. *To naprzod rozumiciac, że każde proroctwo Piſmá, nie dźieie ſie wykłádem włáſnym.* Nie idąc w długą/ oná was ſámá o Kośćiele práwym obietnicá Páńſka iáko Olbrzymy Philiſtyiſkie roſtrąći y o źiemię obáli. Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ Inferi non prævalebunt aduerſus eam. *Ná tey opoce wybuduię Kośćioł moy, á bramy piekielne nie przemogą*

D. Iodocus Coccius Bileueldianus theſaur Cathol.
1. ad Cor. 12. à Ver. 30.
2. Petri 1. 20.
Matt. 16. 18.

tom. I. Latin. præfat. *mogą przećiwko niemu.* Ostáć wam śie przy snách wáßych z tym pismem truono. Bo poproßę was. W Roku tyśiącnym pięćsetnym śiedmnástym/ ábo ráczey dwudźiestym/ kiedy herszt Sekty wáßey Luter/ ná świętokrádztwo śie wyśmieliwßy/ y Bogu śluby poprzyśiężone/ jáko pieczę śiarki potárgawßy/ przećiw obozowi Kośćiołá Kátholickiego sam ieden stanął/ ábo prawdźiwy Kośćioł Páński zgołá był vpadł/ ábo mocno Duchem Páńskim vgruntowány/ w wierze świętey stał? Jeśli stał/ po coż nowy/ á wßytkiey stárożytnośći niesłycháný Kośćioł y wiárę wzniecał? A rzeczećieli/ że iuż byłá práwa wiárá y z kośćiołem zlekká/ ták że tego nikt postrzedz przed Lutrem nie mogł/ vpádłá z gruntu/ iáko to z was niektorzy twierdźić bez czołá śmieią; słowá wyráźne Chrystusowe gdźie podźieiećie? A bramy piekielne nie przemogą przećiwko niemu? toćby to iuż były przemogły/ ieśli był zgołá vpadł; boć bárźiey przemoc nieprzyiaćiel nie może/ iáko kiedy z gruntu krolestwo zniesie. A iesliż iednák przy tym vporze wáßym/ oczy ná iásne pismo zámrużywßy/ stoićie: powiedzćie co wżdy rzeczećie/ kiedy wam zádam/ że iuż y wáß kośćioł zniknął y vpadł? bo ieśli náß ktory wy Papieskim názywaćie zlekká y ćicho/ ták że tego nikt nie postrzegł zniſzczał/ iáko wy to mieć chcećie; toć y wáß w tenże sposob o vpadek przyśćmoże: á kiedy iuż przyßedł? á żaden tego z was postrzedz nie mogł? Co rozumiećie iáka záwierucha w wáßym sumnieniu będźie? Prawdá że wam tu párno/ á pismo śię ná was skutecznie iśći. Veni-
Ps. 34. 8. at illi laqueus, quem ignorat, & captio, quam abscondit, apprehendat eum, & in laqueum cadat in ipsum.
Vłowiliśćie śię w śidle swym sámi, y w sámołowkęśćie swoię własną pozápadáli.

Aco

A co z was niektorzy/ chcąc przez zęby mowią/ że nie od ludźi ále od sámego Bogá ná ten vrząd posłáni/ to v rozsądnych mieyscá mieć nie ma/ bo też piosnkę wszyscy heretycy śpiewáli/ kiedy sie im o to spráwowáć przyszło: y teraz Arryani/ Nowokrzczeńcy toż mowią. Ale to párá ná wiátr. Bo kiedy kogo sám od siebie Bog z náuką posyła/ záraz ią iáko pieczęćią z niebá cudámi/ ábo inszym Boskim swoim świádectwem stwierdza. Posłał Moyzeszá/ dał mu záraz rozgę dźiwną/ ktorą Moyzesz cudow ták wiele czynił. Posłał Krzćićielá Janá/ y ták wielkimi go znáki przy národzeniu wsławił/ że co żywo mowiło. Quis putas puer iste erit ! *Co rozumiesz co to zacz dźiećię bedźie?* Sam Chrystus P. Boskiey náuki swoiey przećiw Pháryzom popierał cudy: wbrod do nich mowił: Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi, si autem facio &c. Si mihi non vultis credere, operibus credite. *Ieżeli nie czynię spraw Oycá mego, nie wierzćież mi: á iesli czynię, choćbyśćie mnie wierzyc niechćieli, wierzćież vczynkom.* Tymże trybem z Apostoły szedł: powiedźiał im: Sicut misit me Pater & ego mitto vos. *Iáko mię posłał Oćiec, ták y ia was posyłam.* Oćiec mię niebieski z cudy/ y ia was tákże. Iśćilá sie tá prawdá ná nich mowi Márek świety. Illi autem profecti prædicauerunt, vbique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Apostołowie kazáli á Pan Bog ich náukę cudámi stwierdzał. Nie maią tey twierdze kazań swoich obcey wiáry Prædykántowie; muchy iedney/ ábo iáko Erazm Roterodam mowi/ szkápy iedney chromey nigdy cudownie nie vzdrowili.

Exod. 4. 3.
Luc. 1. 66.
Ioan. 10. 37. 38.
Ioan. 20 21.
Mar. 16. 20.

Chce sie tu z nich ieden iáko z błotá w ktorym vlgnął po szyię/ dźwigáć/ ienoż nie sporo iákoś. A nie cudze

 to prá-

to/ práwi/ że Mniszek ieden vbogi Luter sámym Pismem Bożym Bábilońskie páństwo z gruntu wzruszył/ y krolestwá cáłe z Papieskiego tyráństwá wyrwał. Dziwuię sie żeś przy tym Cudotworcy twoim Máchometá nie wspomniał/ bo y zá tego plotki dwie części swiátá poszły; ábo ieslić stárożytność Pogáńska milsza/ żeś Epikurá rospustniká nie wzruszył/ ktorego báśnie ták przypadáły do sercá wielom/ że obraz iego ná pierścieniách y kánakách nosili. Wielkie mi dziwy/ że tám/ kto pedem leci/ gdźie swey woli dáią cug wolny/ gdźie to pierwszy ártykuł wiáry: Choćbyś czárty wyścignął w złości/ ieśli mocno wierzysz/ niebá pewnie nie chybisz: gdźie pokutá y ostrość żyćia mieyscá nie ma/ á swawola y zbytek płuży; nie trzebáć wozá popycháć z gory/ sam/ iákbyś mu skrzydłá przypráwił/ leći. By był ten wász cudowny Doktor szedł z kazániem wielkiego Jáná/ by był wołał/ że sie gwałtem/ ćiáło trapiąc/ niebá dobiiáć trzebá/ byłoby co cudem/ á wielkim okrzćić. Acz odpuść mi/ nie dokończąs Cudá twego Taumáturgá wyiáśnił/ w brod było mowić słowy nie wichłąc rzeczy: A nie cudoż to/ że Piąty moy Ewángelistá Luter zdeptawszy śluby oddáne Bogu/ Mniszkę z klasztoru ná swawolą przewabiwszy/ ták wielki wziął w tey swoiey piątey Ewángeliey pochop/ że mu elogium tákie nápisał ieden. Lutherus heri Monachus, hodie sponsus, cras maritus, perendie pater. *Luter wczorá Mnichem, dziś oblubieńcem, iutro mężem, á trzećiego dniá Oycem.* A żebyśćie snadź tego sobie nie bráli w potwarz/ czytayćie co o tych iego godách Roterodam/ do ktorego sie iáko pobrátyná swego rádzi odzywaćie nápisał.

Iust. Baron. de proscr.

In Episti ad Dan. Mauchium.

Wiec co sie z was niektorzy/ ná Reformę wiáry odwoływáią mowiąc: że tym co vpádłą wiárę dźwigáią wy-

wywodźić swego ná to posłánia nie potrzebá; pokázuią tym że im tu iuż nie ostáie wątku. Coć mi to grzeczy? Domu obcego prywatna władza reformowáć nikomuż się nie godźi/ y gdźieby się kusił o to/ wźiałby odpráwę z pieczćią; á Kośćioł Páński ládá tułáczowi reformowáć się godźi? Ale w rzecz idąc/ powiedźćie proszę wczymeśćie wżdy Kośćioł Rzymski Kátholicki reformowáli? W Ceremoniáchli/ lubo inszych mniey do wiáry służących punktách/ czyli w istotnych wiáry świętey Artykulách? Jeżeli w ceremoniálnych tylko/ tośćie robili ná wiátr. Accidentalia non mutant rei essentiam: bo przez tych odmiánę/ (co y wy sámi ieśli z rozumem mowić chcećie/ przyznáć muśićie) nie vpada y nie znosi się Kośćioł. Jeżeli zás w istotnych/ to iuż był błąd iáki w nich záſzedł/ á zátym był Kośćioł Boży/ ktory wedle Apostołá iest/ nie wzruszonym prawdy filarem/ vpadł. Bo gdźie cożkolwiek w rzeczy istotnego ginie/ y sámá rzecz táka ginąć y niszczeć musi. Tedyć dáley znáć to maćie że iuż Kośćiołá Rzymskiego Kátholickiego nie było szczątku. Cożeśćie tedy w nim reformowáć mogli/ ponieważ go nie było? Obeydźćie się á v kogo z was mocnyeysze ząbki niech ten orzeszek zgryźie. 1. Timot. 3. 15.

Widząc to z was niektorzy sámi/ że im tu ćiásno/ przetoż ná pierwsze Herezyárchy swoie Lutrá/ Zwingla/ Oekolámpádego y Bucera wskázuią/ mowiąc że ći Kapłani byli; od tych idźiemy. Ale y tu sobie nowy Lábirynt snuią/ w ktorym ráďźi nie ráďźi więzną: boć to nie widána w Kośćiele Páńskim aby kápłan prosty innych świećić ná kápłáństwo miał. Aeryuszowe to dawno potępione káćerstwo ktory moc Biskupią z kápłáńską gmátwał iáko Epiphanius y Augustyn SS. świadczą. A do tego ie- Epiph. Hær. 25. D. Aug. li Hær. 53.

sli się do tych Mistrzow odzywáią z tym/ niech powie-
dzą. Abo Luter nim z Kośćiołá zbiegł był prawdziwie
ná kápłáństwo święcony/ ábo nie? Jeżeli nie. to iuż tu
siedli/ áni ná krok postąpią dáley. A ieżeli w ten czás był
prawdziwie Kápłanem poświęconym/ y ná káznodziey-
stwo posłányni: toć w Kośćiele Kátholickim Rzymskim
byłá moc záwsze y iest/ ná Kápłány poświącáć. A czemuż
to poświącánie Kápłáńskie Kálwin merum ludibrium,
szczerym igrzyskiem zowie? Czemu Kemnicyusz Lute-
rystá z święceniem te Anny y Káiphy bezecnie rowna?
Czemu Luter ná wielu mieyscách przećiw niemu pár
bluźnierzská puszcza?

Widzę/ ták się z tymi ludźmi dźieie/ iák z owemi co
ná głębinie wod bystrych toną. Cokolwiek się náwinie/
list/ chwast/ zielsko/ dźbło/ trzćinká tego się chwycą. Wi-
dząc iáko się im vrzędem duchownym zásczyćić trudno/
śmiechu godną odpowiedź wnoszą. Smieią mowić że im
na kázánie świeteki vrząd moc dáie. Ale przytym stáć
prożno: Rozumuć to przy rodzonego świátło/ że Nemo
dat quod non habet. Nikt tego dáć drugiemu nie może/
czego sam nie ma. Kiedyby tu kto w Toruniu do ktore-
gożkolwiek z Rády rzekł; Burgrábią ćię ná ten Rok czy-
nię/ śmiałby się z niego/ száleiesz? Niewiesz że podawá-
nie vrzędu tego w rękách Krolewskich sámych? A czemuż
się sámi baczyć w nierozumie podobnym niechcą? Co po-
wiedzą gdy ich kto spyta. In qua potestate hæc facis?
Co zá moc ná to maćie? ieśli rzeką że im to po vrzędzie y
świeckiey ich zwierzchności służy: toby ták y Pohánie c/
Zyd/ lubo Turczyn/ byle vrząd miał/ mogł posyłáć Mi-
nistry. A rzekąli że to máią po Chrześćiáństwie sámym/
toć się iuż z ládá rzemieslnikiem tą mocą dzielą/ y dźieći
v nich//

v nich/ y niewiásty swe Ministry poświácáć będą: iákoż iuż tę moc Krolowey Angielskiey Elżbiećie poprzysięgáli/ naywyższą ią głową kośćiołá czyniąc/ choć Apostoł w kośćiele milczeć niewieśćie káże. Ale cocby sie to Vczniowie od Mistrzá swego Lutrá wyrodźić mieli/ ktory w rowni ią iść wszytkim co do kápłáństwá káże. Omnes quotquot baptizati sumus æqualiter sacerdotes sumus. *Wszyscy cosmy sie pokrzćili iednákowo kápłány iesteśmy.* A powtore. Mulier baptizat & verbum vitæ ministrat. *Niewiástá krzći y kazánie powiáda:* Dokłáda támże niżey. Non ergo negetur quod minus est, nempe, consecrare. Tedyć iey nie bronić tego co mnieysza/ to iest/ áby świećiłá. W tákiey v tych Mistrzow nowych wadze kápłáński vrząd. 1. adCor. 14. 34. Lut. de Captiu. Bab. De Ord. & l. de Institut. Ministr.

A choć v nich nic nie słycháć częśćiey/ iáko że puro puto verbo Dei ná nas/ to iest náprawdę idą/ á przećię o tym nie pokázuią kreski námnieyszey w piśmie áby kiedy Vrzędnik świecki ná kápłáństwo y vrząd káznodźieyski posyłał. Bo co o Máćieiu y Sczepanie S. niektorzy wnoszą/ znáć nieukámi są w Piśmie/ ktore obieránie Máćieiá S. losem/ á Sczepaná sámym Apostołom wyráźnie dáie świádectwo tylko záchowánia dobrego zostáwuiąc pospolstwu. Ja pokázuię iáśnie/ że to Apostołowie y nástępcy ich Biskupi przez kłádźienie ręku odpráwowáli. Timotheuszá Biskupem Páweł S. przez kłádźienie ręku poświęćił. A ná inszym go mieyscu przestrzegá pilnie/ áby nikogoż skwápliwie ná kápłáństwo nie świećił. Manus citò nemini imposueris. A Tytusowi Biskupowi stánowić kápłany roskázuie po miástách. Sam Páweł S. ná Biskupstwo nie od Vrzędow Swietckich ále Duchownych/ Prorokow/ Doktorow y Biskupow poświęcon Act. 1. 26. Act. 6. v. 3. 2. Tim. 1. 6. 1. Timot. 5. 22. Ad Tit. 1. 5. Act. 13. ỽ. 2. & sequ.

 Zkto-

z ktorego sámego mieyscá/ áby áffektem niechćieli robić sprawiedy sie o prawdźie mogli. Mowi tám Lukasz S. Ministrantibus autem illis Domino. W Greckim λειτουργούντων kiedy Liturgią ábo Mszą Pánu ofiárowáli/ & ieiunantibus, *kiedy pośćili*, rzekł im Duch S. Wyłącz- ćie mi Saulá y Bárnábę ná dźiło/ ná ktorem ia ich sobie obrał/ y wnet dokłada. Tunc ieiunantes & orantes imponentesque eis manus dimiserunt eos. *Tedy poszcząc y modląc sie y kłádąc ná nich ręce, odpráwili ie.* Co w Kośćiele S. Kátholickim zostáło wszytko. Post suchodźienny przed swiecęniem Kápłáńskim/ nie tylko Biskupi/ ále lud wszytek Kátholicki odpráwuie/ poświącánie Biskupow y Kápłánow przy Liturgiey/ przy ofierze Mszey S. bywa: ktore sie odpráwuie ták iáko zá czásow Apostolskich per impositionem manuum, przez kłádźienie rąk/ iáko to dźiś káżdy obaczyć możesz.

Acz do rąk Ich M. M. Kśiężcy Biskupow nie tylko piástowániem Bogá w Naświętszym Sákrámenćie/ ále y poświącániem Kápłánow zacnych/ przyłożyłá sie pewnie Bogá sámego ręká. Altissimus manum suam leuauit, *Sam náywyższy rękę tu podniosł*, y skutki dźielne wypráwił przez nie. Tylkoć w Pásterskiey Moyzeszá lásce/ z ktora go Pan Bog/ w krzaku sie z nim vmawiáiąc/ zástał y Legatem do Pháráoná posłał/ palec ieden czárownicy
Exod. 8. Egypscy zoczyli/ á dźiwuiąc sie rzekli: Digitus Dei est
19. hic. *Palec tu Boży iest.* á przećie czego przez lászkę one nie dokázował Moyzesz? záltérowáł żywioły y iáko w szyku wszytkie przećiw źiemi Krolowi stáwił. Wode zákrwáwił/ przez trzechę piástu Egypcyánom komy pozaśiewał robáctwem przykrym ócmą grubą/ y ktorey sie ośleb domácáć mogli powietrze okrył. Z Beluárdy powyższey

Páń

Páńskiey stráßne z grádem pioruny wywárł/ podobnie onym ktoremi/ ná świát potrwożony/ iáko kulámi y strzały ognistemi godźić Bog Sedzia bedźie/ kiedy: Ibunt directè emissiones fulgurum & tanquam à bene curuato arcu nubium exterminabuntur, & ad certum locum insilient. *Kiedy polecą prosto strzáły tyskáwic, á iáko od dobrze náciągnionego łuku wypuszczone z obłokow będą, y do mieyscá pewnego vgodzą.* Ták dźielna byłá Moyzeszowá Pásterska laská/ choć tylko nia pálec ieden mozney práwice Bozey regimentował/ rozumieyze iáko iey władzy przybyło wiele/ kiedy przećiw niestwornych rebellizántow głosom co sie wedrzeć gwałtem w Vrząd Kápłáński chćieli Aáronowi ná Biskupia dostoynosć votum nieprzekonáne dáiąc/ o noc iedne zákwitłá/ á zákwitłá w tákowe kwiećie z iákim przed Jeremiaßem Pásterz wieczny lustre dźiwna láski swey czynił/ pytáiąc go: Quid tu vides Hieremia Co ty widźiß Jeremiaßu? á on w reku Páńskich Virgam vigilantem rozge czuyna vyźrzał: Czuyna/ bo iáko inßy wykład niesie amygdalinam migdałowa/ ná ktorym sie drzewie pierwey wysypie kwiećie/ nizli ná innych wielu drzew/ liśćie. Znáć był ná niey odmálowáł Pan Konterfet Biskupicy láski: bo Apostoł Biskupowi rzekł. Tu verò vigila, in omnibus labora. Bedźieć lásk twoie piástowáłá niebieska reká/ ále trzebá ábyś y ty ku niey przyłozył swoie/ á robiąc czuł/ y czuiąc robił: bo nierobotow Pásterzow/ ktorzy lenieia kiedy wilcy stádámi chodzą/ przy trzodźie swoiey nie rad widźi naywyzßy Pásterz.

Sap. 5. 22.

Ierem. l. 11.

Pod Rok Páński tysiącny piećsetny dźiewiećdźiesiąty czwarty w Sásiech Meklebursk im Kśieśtwie w Minssału wiosce z pod kazálnice wyrosłá z twarzą ludzką cudowna reká/ o czterech pálcách ktora sie co dźień trzykroć

Mercur. Gallo: Belg. l. 9. ex

ná

Libello Lubecæ apud Ioan. Balhorm. impreſſ. nátey ná owe ſtronę obrácáłá ták wártko/ że pot ná czoło występował/á ná kámienie podſpodnie zpływał. Niech to ſobie kommentuie káżdy iák mu ſie widzi: ia w tym cudowiſku dziwnym czytam piſmo/ ktorym leniuchow Száſkich ná ſámey wierze bez ſpraw dobrych polegáiących/ wieczny goſpodarz wſtydzi. Quid hic ſtatis totâ die otioſi! A ná coż to nie dzień cáły ále wiele dźieśiąt lát cáłe/ ręce záłożywſzy ſtoićie/ wiecznośći świętey dziennego groſzá y niebieſkiego chlebá dorabiáć ſie niechcećie? A ná Kátholickie Páſterze woła. Tu verò vigila; in omnibus labora. Niechay ſobie Luterſcy Wiárolubowie ręce záłożywſzy o zapłáćie wieczney potuſzáią iáko chcą/ wy prácuyćie z Páſterzem wielkim/ ktory záraz z młodu z roſł w pracách ćieſzkich/ á kleynotem wam wiecznym Virgam vigilantem rozgę czuyną Páſterſką oddał: Ktora ieſli iáko brzmi w Zydowſkim/ byłá oculata oczyſta/ V was nie tylko láſká Páſterſka z okiem/ nie tylko ſam Biſkup okulatem y widzem/ Quid enim aliud interpretatur Epiſcopus, niſi ſuperinſpector, mowi Ambrożý ś. ále oczom owieczek wſzytkich wyſtáwionym od Bogá celem. In te oculi omnium diriguntur, domus tua & conuerſatio tua magiſtra eſt publicæ diſciplinæ. *Ná ćię wſzyſcy oczy obrácáią, dom twoy y konuerſácya twoiá miſtrzynią ieſt ćwiczenia poſpolitego:* mowi do Heliodorá Biſkupá Hieronim ś. Táką bárwę owieczki biorą/ iáką iuż nie w Iákobowych ále Biſkupich láſkách Páſterſkich widzą.

Matth. 20. 7.

Epiſt. 3

Kontentowałbym ſię tą ſámą ręką Páńſką ktora iáko index niebieſki zácny/ rozgę nie tylko oczyſtą czuyną/ ále y Migdałową w Aáronie náſzym kwitnącą pokázuiąc/prognoſtykowáć każe/ że pod ten czás przy Swiętych pracách Iáśnie Wielebnego Páſterzá wáſzego au-

gebit

gebit Deus incrementa frugũ iustitiæ vestræ *przymnoży* 2 ad Cor.
Bóg pomnożenia sprawiedliwości wászey. Jenoż Jan ś. Krzći- 9. 10.
ciel pod ktorego tytułem iest ten Kośćioł przed wiela set
lat od goracych Katholikow wybudowány / przypomina
mi rekę Páńską / ktora ná tym Anyele źiemskim Janie ś.
Ewángeliście postrzegł. Etenim manus Domini erat
cum illo, *ábowiem z nim ręká Páńska była*. Ta przemożna Lucæ 1.
ręká Páńska tylko co przez Biskupá naywyższego Chry- 66.
stusá / ieszcze w żywoćie Elżbiety mátki Janá Wielkiego
poświęcenie stanęło / táka obfitość Duchá niebieskiego
nań pádlá / że wyskákiwáć y zgołá śię wydźieráć ná wyko-
nánie swego vrzędu począł. A coż kiedy táką rękę włożył
nań Chrystus iáką drugi Jan v niego widźiał: kiedy łuk Apoc. 6.
trzymał / y dána mu iest koroná. Et exiuit vincẽs vt vin-
ceret, *y wyszedł zwyćiężáiącym áby zwyćiężył*: dopieroż tá
ręká Páńska ták wiele w nim dokázywálá / że go zmieniłá
w iedne wybrána strzałę. Duchem Jzáiászowym mowić
słusznie mogł. Posuit me sicut sagittam electam, *Postá-* Is. 49. 2.
wił mię iako wybráną strzałę

Nim Elizeusz Prorok do Oycow poszedł á Joás go
Krol iuż bliskiego śmierći w swey osobie náwiedźił / y nád 1. Reg.
osieroceniem Krolestwá / po śmierći ták wielkiego sługi 13 à ver.
Bożego płákał: roskazał mu Elizeusz rękę swoię ná rękę 14.
iego położywszy oknem ná wschod słońcá wypuśćzáć strzá-
ły / á gdy wystrzelił pierwszą / o przyszłym mu przećiw Sy-
ryiczykom nieprzyiaćielom szczęściu wrożąc / z weselem mo
wił: Sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra
Syriam. *Strzałá zbáwienia Páńskiego, y strzałá zbáwienia
przećiw Syryey*. Te Proroká Páńskiego słowá w oczách
nie iednemu węzłem á trudnym stáná. Ktoż to kiedy ná
świećie widźiał / áby strzałá ktorą kto w nieprzyiaćielá

D godźi

godźi y vgodźiwszy ráni/zdrowie przynośić miáłá: Wszák y Bog sam/ kiedy wyśmielonego ná złe grzeszniká strászy/
Ps. 7. 13. strzały śmierći naczyniem zowie. Arcum suum tetendit & in eo parauit vasa mortis. *Wyćiągnął łuk swoy y náłożył go naczyniem śmierći.* A tu Prorok strzałe Páńską/ strzała zdrowiá krzći: Sagitta salutis Domini. Aleć to Bogu sámemu włásna że ràniac leczy/ á ná śmierć zábiiáiac ożywia.
Deut. 32. 39. Głośći to iego Páński: Ego occidam & ego viuere faciam, percutiam, & ego sanabo. *Ia zábiję y ia ożywie, vderzę ia, y zlecze.* Percutit putredinem facinoris, sanat dolorem vulneris: Vderza w zgniłość zbrodni/ á vzdrawia bol rány; á żeby kto sobie tego zá niepodobieństwo niebrał wyiáśnia to podobieństwem tych lekárzow ktorzy ćiáło skancerowáne rzezać y odćináiac leczą. Faciunt hoc, & medici, secant, percutiunt & sanant, mowi Augustyn S. A zda mi sie ták idzie z grzesznikiem Pan Bog iáko Medyk z tym co w głowe záchodźi Máníatem; bić go/ y wiązáć/ y wieźić káże/ áby do śiebie przyszedł. Bo ktoż szalony ieśli nie grzesznik? Nábuchodonozorowi sie przypatrz/ á w nim te mánia iáko w zwierćiedle naydźiesz. Pan Bog mu nagłe/ á krwáwe iedney Monárchiey do drugiey przenośiny odmálował przez sen w obráźie z kruszcow litym; á on Dekret Boski aktykowány w niebie ná dume swoie przerobić myśląc/ obraz sobie odlać ze złotá y pokłon mu Boski oddáwáć
Dan. 2 kazał/ spor głupi z Bogiem wiodąc/ á w rzeczey sámey mowiąc: nie będźie ták iáko ty mieć chcesz/ ále iáko sie
Dan. 3. mnie zábáży w głowie: Jeśli szczere złoto ná proch wyniszczy ogień/ á Bog ná niebie vmrze/ tedy Monárchia moiá ktoraś w złotey głowie konterfetował ná obce rece pádnie. Tákim przepychem z niebem iść chćiał ieden proch źiem-

źiemſki: dopiro kiedy go pretem ſwoim vderzył P. Bog/
á iáko kárwá wypárował z pálacu w puſzcza y czás nie-
máły w onym roſole trzymał/ mániey pozbył/ á ſzaleńſtwo
głupiey dumy ſwoiey znáiac mowił wbrod: Senſus meus Dan. 4.
redditus eſt mihi & Altiſſimo benedixi, & viuentem 30.
in ſempiternum laudaui & glorificaui. Záſzedłem ći ia
to był cżłowiek ſzalony w głowe/ dopiro mi Pan przywro-
ćił zmyſł moy/ y Náywyżſzemum błogoſłáwił y żywiace-
gom ná wieki chwalił y vwielbił. Ták P. Bog wielu má-
nia leczy/ chłoſteim geſta dáiac y pretem ſwoim do twár-
dych ſerc/ iáko niegdy Moyzeſz z Aaronem do ſkáły/ mo-
wiac/ y ſtrzały gniewu ſwego w nich zátapiáiac/ á prze-
ćie im y te ſáme ſtrzały Páńſkie wychodza zdrowiem y w
lekarſtwo ſie mienia.

Tym Duchem Páńſkim tchnał Jan wielki kiedy reká
Páńſka zpoczawſzy nád nim/ przemienilá go w ſtrzale.
Był nie tylko Sagitta ſalutis contra Sytiam/ Strzałá
zbáwienia przećiw Syriey do ktorey ſie wyſtrzelenia z
Joáſem krolem przykładálá Prorocka reká/ ále ſtrzała
zbáwienia ptzeći w świátu wſzytkiemu: bo/ ad dandam Luc. 1.
ſcientiam ſalutis plebi eius, in remiſſionem peccato-
rum eorum. O Boże moy: iákie y iáko świete ſkutki tey
ſtrzały były: tyśiacámi ludźie ſtrzała Kazánia Janowe-
go vſtrzeláni/ do Jordanu rzeki bieżeli záprágnienie świe-
tey w niebie Jerozolimy gáſzac/ á do zrzodłá ſie wiecz-
nych poćiech Bogá wćielonego przyſpaſabiáiac. Vgadzá-
łá tá ſtrzałá w ládowáne łákomſtwem worki/ ſzli ſtádámi
Wielbladowie z gárby Celnicy/ mytnicy mowiac Quid
faciemus? Co czynić każeſz/ by przy iedney koſzuli zoſtáć
Reſtitucya czynićieſmy gotowi. Vgadzáłá w ſzmelcowá-
ne Kiriſy; ſzło w obożie ſchowáne rycerſtwo/ ártykułow.

obozowych z reku Janowych zebrzac á glośno mowiac: Quid faciemus? Co czynić każeß? Vgadzáłá y w Ká-płáńſkie Rokiety/ ktorzy go ſobie Meſſyaßem w glowie kłáść śmieli: przez ſáme ſię korporały y ſtraż krolewſka przedźieráłá ná pałac/ káźiroctwo w żyźni krolu ganiac. Wyſypowáłá ſię Jerozolimá wßytka/ ſámá ſię twarza puſtelnicza od poſtu trzydźieſtoletniego wywiedła do po-kuty przywodzac. A coż kiedy poglos tey ſtrzały o vßy ſię y ſercá obił. Agite pœnitentiam. Pokutnyćie.

Z takim ſkutkiem dźiś nie watpie reká Páńſka ná ćię Jáśnie Wielebny Oycze y Páſterzu náß zſtapiłá. Wiem żeć/ ſtrzałá prześwietney Fámiliey twoiey ſtárożytnym dźiwnie okázáłym kleynotem: dáć icy to kázdy muśi: co Jonáty Krolewicá Jzráelſkiego ſtrzale dawał Krol Pro-
2.Reg.1. rok święty. Sagitta Ionatæ nũquam rediјt retrorſum.
22. Gdźiekolwiek ſię tá ſtrzałá pokázáłá w obożiech/ nie wroćiłá ſię dármo: zátapiáłá ſię to w Oſmáńſkich/ to w Biſurmáńſkich/ to w Sudermáńſkich/ naiezdnika páńſtw cudzych/ pulkách. Gdźiezkolwiek te ſtrzałe Nieprzyia-ćiel Kośćielny zoczył/ zwiiáć predko proporce muśiał. Ale dźiś w tobie Metamorphoſis inßá/ odmiáná święta/ Strzała ćię ſobie Páſterz Páſterzow naywyzßy bierze: ſłußnie rzeczeß. Poſuit me quaſi ſagittam electam. Wy-brał mię ſobie y powołał ná ten Apoſtolſki wyſoki vrzad iáko wyborna ſtrzałe. Sam te ſtrzałe w boku ſwoim po-nurza/ ſam ia krwia ſwoia przenadrożßa máluie/ ſam te ſtrzałe piory gołembiczey bogomyślnośći ßychtuie/ ſam ia gorliwośćia o cześć ſwoie y Kośćiołá ſwoiego oſtrzy/ ſam nia niebieſki łuk ſwoy tecza przymierza nákłáda/ ſam w reke ſwoie Boſka biorac/ miedzy te liczy/ o ktorych Prorok mowi. Sicut ſagittæ in manu potentis, ita filij excuſſorum.

A nie

A nie lekay sie nikt tey strzały: iest ta strzała podobna powyższego blokauzu Pańskiego strzałom / tym piorunom / ktore godzie ná gádźinę pádna / iad tylko w niey / sámey nie szkodzac trawia. Lećże tedy zá błogosłáwienstwem Pánskim wyborna strzało: niech ći ktorych iezyki zwáwe w strzały sie mienia. Sagitta vulnerans lingua eorum; w poczćiwe ludźi dobrych wszetecznie godza. Niechay kto chce po Tátársku iádem iászczurcym przyprawne strzały w sercu Oyczyzny miley y wszytkich dźiatek Mátki swietey Kátholickiego Kośćioła z ktorego sie wygryzł / okrutnie topi. Niechay inni co zá groszem y chlebem ida / w chleb y w złoto temi strzał y dowćipu swe^o^ z dźiecmi Báleárskich wysepnikow mierza. Twoiey strzały / ktora reká Páńska / ná vsługę przebrałá sobie / cel iest ziemskiego wyższy: Choćby kto Járchy kunsztem dźiwnym wyrobione pierśćienie ná kupę złożył / w ktorych imioná Plánet swoich niebiosá miáły: Wyżey strzała twoiá vbiie; tákiego sie tylko pierśćienia chwyći / iáki w Bábilonie lud Izráelski nosił / wyrysowáne w nim miásto Ierozolimskie máiac Sámác Ierozolimá swieta w ktorey thron większego niźli Sálomoná / miła. Wiem żes sobie celem sámo pomnożenie większey chwały Bożey záłożył; słowy onemi Soli Deo honor & gloria; iáko miodem słodkim vstá twoie spłynęły. Wiem że celem twoim sámo podwyższenie Kośćioła S. Kátholickiego / tchnieß Dáwidowym duchem / swiętym affektem mowiac: Dilexi decorem Domus tuæ: ále też to wiem / że sobie oraz kłádźiesz celem iáko Pásterz dobry sercá owieczek twoich. Niechże tedy zá swietymi pracámi twemi wszytkie Niebá y zbáwienia záprágna / niech do źrzodłá wod żywych w Sákrámenćie naswietszym iáko łánie postrzelone pospieszá / niechay sie

Sen. l. 2. Nat. quest. c. 31. Maiol. col. 1.
Hier. 9. 8.
Alex. ab Alex. c. 25. l. 2.
Philostr. in vit. Apost.
Petra sancta de Symbol. Heroic. l. 3. c. 7.

z nich iáko z muzyki Rayskiey melodya Augustyná ś. wyda. Ad perennis vitæ fontem mens sitiuit arida, Claustra carnis præsto frangi clausa quærit anima. *Z żywotá wiecznego zdroiu Duszá prágnęłá napoiu. By iáko z nędznego ciáłá Rádáby sie wyłamáłá.* Niechay káżdy ná tákie dźiłá pátrząc błogosłáwiącći Strzáło Páńska wyborna rzecze: Beatus qui implebit desiderium suum ex ipsis.

O wyborney strzale Janie ś. Gábriel Archányoł Záchárιaszowi to głośił/ że miał sercá Oycow przemienić w
Luc. 1. 17. syny. Præcedet ante ipsum in spiritu & virtute Heliæ, vt conuertat corda Patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum. A Tobie Jáśnie Wielebny M. Pásterzu nász ktoby tákiego Duchá Heliászowego nie życzył? iestli kedy tu by sercá Oycowskie przemieniáć w syny ktorzy ták dáleko toru przodkow śś. swoich odeszli. O Toruniu/ Toruniu/ miásto zacne/ ále pożal sie Boże/ w oćmie herezyey leżące! by P. Bog cud on wznowił w tobie/
Ezech. 37. ktory kiedyś w oczách Ezechielá Proroká czynił; że sie kośći trupie spoiwszy/ stáwy y żyły powiązawszy/ woyskiem wielkim stánęły: kiedyby z tych grobowcow sámych po ktorych teraz depcesz/ ci co przed lat kilká set świát pożegnáli/ przodkowie twoiey wstáli/ iákobyś sie ich żywey wiáry y nabożeństwá zápáłáć musiał. A gdźie v ciebie bez krewna Miszey S. ofiárá/ przy ktorey oni ofiárą Cáłopalenia sercá swoie dawáli Bogu? gdźie Kápłáni porządni? gdźie pásterze/ Biskupi/ ktorym oni ná błogosłáwieństwo nisko głowy skłániáli? gdźie nabożeństwo ku Mátce Bożey/ ktorey oni ná cześć Kośćioł ták spániáły/ kosztu nie żáłuiąc wybudowáli? gdźie násládowánie Jáná ś. Krzćićielá w pośćiech y vmartwieniu ćiáłá/ pod ktorego imieniem świątobliwi przodkowie twoi ten Kośćioł

ściol wystáwili? Gdźie pośánowánie Czystośći Páńen-
skiey/ktora oni w Janie ś. Ewángeliśćie vczćili: gdźie v
ćiebie Kielichy/Monstráncye/y inny sprzet Oltarzá: kto-
rego Meczennik Chrystusow Wáwrzyniec/ wydáć psom
świetego niechcac/Tyranowi dáć niechćiał. Ná tego Ko-
śćioł od bogoboynych przodkow twoich wystáwiony pá-
trzysz/ á ofiára sie kielichá brzydźisz? Nie mász sercá Oy-
cowskie° w Synách/nie mász sercá światobliwych przod-
kow w potomkách: Bog to pracey twoiey Pásterskiey zo-
stáwił Jáśnie Wielebny M. X. Biskupie. Vprośić to
Jan wielki z pusczy v tego ktoremu márszałkował: Vt
conuertas corda Patrum in filios.

Z reka oblubieńcá niebieskiego IEZVSA, ktora od pier- Cant. 5.
śćieni złotych hyácynthy sádzonych złota Duch Páński 14.
názwał. Manus eius tornatiles aureæ: szerzyć sie nie-
chce/ to tylko mowie że Biskup káżdy w rekách IEZVSO-
VVYCH pierśćieniem ie złotym/á pierśćieniem tákim ktory
sie w gwiazdy mieni: bo ták Jan ś. IEZVSA widźiał/ á on Apoc. 1.
śiedm Biskupow iáko śiedm gwiazd w reku swoich 16.
Páńskich piástował. A poniewaz ták. Záiáśniże gwiá-
zdo Páńska. Illuminare his qui in tenebris & in vmbra Luc. 1.
mortis sedent. Zacne rece wstepuiacego Páná w Niebo/ 79.
bo niemi przodkom Biskupow Apostołom błogosłáwił.
Eleuatis manibus benedixit eis. Tegoż błogosłáwień- Luc. 24.
stwá przy poświaceniu dźiśieyszym wiem vczestnictwo 50.
bierzesz: bo vczestnictwo vrzedu Apostolskiego bierzesz.
Spoczywáia ná tobie rece Páńskie w ktorych práwey dłu-
gowiecznośc Longitudo dierum in dextera eius, & in Prouerb.
sinistra eius diuitiæ & gloria; z bogáctwy chwałá. Nie 3. 16.
tá chwałá świecka/ ktora iáko páre ládá wietrzyk rozbi-
ia/ nie te bogáctwá ktore sercámi ludzkimi łudza/ bo te
reku

reku Páńskich nie godne/ ále chwałá wieczna/bogáctwá wieczne, niemić płáćić Pásterskie trudy będźie/przy koronie oney/ktora przez świętego Piotrá Pásterzom dobrym
1. Petr. 5.4. dobry Pásterz zápisał. Cum apparuerit Princeps Pastorum percipietis immarcescibilem gloriæ coronam. Nie moiá rzecz odzywáć sie dáley pod ten Akt z błogosłáwieństwem/ nie Syn Oycu błogosłáwić ma/ ále na Oycowskie błogosłáwieństwo głowę Synowską skłániáć. Co mi iednák áffekt pobożny każe/ życzę y z wámi oraz ktorzy sie do Pásterza odzywaćie prośić błogosłáwionego ná wieki będę: áby Jáśnie Wielebny J. M. X. Biskup tákiego błogosłáwieństwá záznał iákim sie iuż przy śmierći S. Cudotworcá Grzegorz sczyćił/ktoremu gdy powiedźiáno że w Neocezáryey Mieśćie stołecznym Biskupstwá iego/ tylko siedmnáśćie pogan zostawáło/ w rádośći wyrzekł: Chwałá Bogu/ tylem wiernych gdym Biskupstwo przyiął nálazł: áby tey strzały w ktorą ćię dźiś Bog zmienił S. skuteczności pokosztowawszy káżdy/ ná chwalenie Bogá innych do siebie przywoływáiąc mowił: Vide arcum,& benedic eum qui fecit illum, valde spe-
Eccl. 43. 12. ciosus est in splendore suo. Pátrz na łuk z ktorego wypuszczona tá strzałá/á błogosław temu ktory go stworzył/boć wielce cudowny w iásności swoiey.

Amen Domine IESV:

Amen.

NA DZIEN IANA S. KRZCICIELA.

KAZANIE WTORE.

Multi in Natiuitate eius gaudebunt: erit enim magnus coram Domino.

Wiele ich rádowáć się będźie z Národzenia iego: ábowiem będźie wielki przed Pánem. Lucæ 1.

Nie tylko w Stárym y Nowym Testámencie po Kálendarzách y Kśiegámiách Kośćielnych wszytkich/ále wsámey Káncellárjey niedostępney Niebieskiey y metryce iey Páńskiey w ktorą imioná przeznáczonych ná Wieczność świętą w regestrowáne pilnie/gdźie Apostoły swoie Pan odsyła/ y ráLuc. 10. 20.

E do-

dowáć ſie im z popiſu w támtey Kśiedze żywotá káże: Zadnego Swietego nie náyduie/ ná ktoregoby Vroczyſtość wiecey káznodzieiow Duch Páńſki wzbudźił/ iáko ná te Janá Wielkiego wzbudźił. Stáwia ná ámbonie Jzráelſkiey krwia Krolewſka y Prorockim Duchem záwołánego Káznodzieie Jzáiaſzá/ ktory/ ná Janá S. poſtepki dźiwne pokázuiac/ z rádośćia woła.
Iſ. 43. Vox clamantis in deſerto, parate viam Domini, rectas facite in ſolitudine ſemitas Dei noſtri. *Głos wołáiącego ná puſczy drogi Páńſkie gotuycie, proſtuyćie w puſczy śćieſki Bogá náſzego.* A tym ſie źiemſkim Káznodźieia nie kontentuiac śie wymowy Anyelſkiey Duchá/ ktory po práwey ſtronie ołtarzá
Luc. 1. ſtoiac ták o Janie S. Zácháriaſzowi Oycu iego ſkutecznie káże/ że przeſłuchawſzy rzeczy iego Zácháriaſz niemieie. Ku czći iednák tegoż Páná ktory wſzytko vczynił dobrze/ á to moca ſwoia wielmożna ſpráwił áby ſłyſzeli głuſzy/ áby
Marci 7. mowili niemi: ſam Zácháriaſz rozwiazánymi iezykiem z
37. niebá ná poćieche Jzráelowi kazac/ beſpiecznie mowi Tu
Luc. 1. puer propheta altiſſimi vocaberis, *Ty páchole Proro-*
76. *kiem naywyżſzego zwan bedźieſz.* A ieſcze nie tu Janá Wielkiego Enkomiaſtow koniec. Náſtepuie Wielki Chryſtuſow Kánclerz y kochánek Jan/ á dźwiek słodki głoſem
Ioan. 1. Apoſtolſkim wydáiac/ mowi: Fuit homo miſſus à Deo cui nomen erat Ioannes. *Był poſłány od Bogá człowiek ktoremu imie było Ian.* Słowi márſzałká ſwego dla nas w ćielone przedwieczne Słowo/ y w głos do ludu mowi: Inter
Matt. 11 natos mulierum non ſurrexit maior Ioanne Baptiſta.
11. *Miedzy národzonemi z niewiaſt nád Krzćićielá Ianá nie powſtał wiekſzy.* Aż też Bog Oćiec w Tronie obłocznym iáſnym czyni kazánie o nim. Oto ia poſyłam Anyołá mego
Malach. 3. 1. ktory przed oblicznośćia moia zgotuie droge. A iż káznodźie-

dźiciow y kazań Páńskich o Janie S. pełno/ milczećby racżey/ á tey słodkiey z niebá wymowy słucháć/ y w sercá ią głeboko wpaiáć. Jenoż iż sie Jan Wielki z puscze odzywa głosem/ ná głoßenie spraw iego świetych y dárow w nim Niebieskich wielkich słábieć głos ludzki niema. á iż z drugiey strony/ siłá drobniuchna moiá dźiełom iego świetym wiem niepodoła/ wiec przynamniey czastke o nim Anyelskiego kazánia biorac: Erit magnus coram Domino, *Bedźie wielkim przed Pánem.* Miáry obledne wyrzknawßy/ po ktorych ludźie wielkość swoie mniemáná mierzą/ miáre práwa zá ktora Jan Krzćićiel S. iest prawdźiwie przed Bogiem/ Wielkim / wystáwie w oczách wßytkim. Zá miłośćiwym błogosłáwieństwem twoim/ ktoras w Przywileiách od Páná wźietych niepomierzonym morzem *N. Bogárodźico* MARIA.

Z Tákim niedostátkiem te powierzchowne oczy náße powiazáłá słábość natury ludzkiey/ że im ládá odległość mieyscá wzrok práwy tepi/ y widźieć rzeczy iáko są w sobie nie da. Bedźie ná wierzchowinie wysokiey wieży gałká wielka/ á tym co z dołu pátrzą zda sie iábłußkiem máłym. Gwiazdy wßytkie/ Kśieżyc tylko/ á dwie wyiawßy przy nim / są dáleko niż źiemiá wiekße/ á przećie sie nam świecußkámi iednemi widzą. Słońce sto piećdźiesiat/ y dźiewiec rázy przenosi źiemie: spytayże ieno ze wśi prostaká o nie; powie/ iák korzec wielkie; dla tego tylko że ten luminarz Páński wysoko od nas/ á prze iásność wielka pátrzyć ná sie bespiecznie nie da: y ći co po niebie przez dyoptry y naczynia widźiálne rożne ráchuią gwiazdy/ mowić zá czásem z krolem Ezechiaßem muszą: Attenuati sunt oculi nostri suspicientes in ex-

Clauius Cōmēt. in l. c. Sphæræ Ioan. de Sacrobosco.

If. 38, 14.

in excelsum. Ściénczał wzrok oczu náſzych w niebo wy-
Dan. 14 ſoko pátrząc. Przećiwnym zás ſpoſobem kogoby ták An-
36. yoł Páńſki iáko Abakuká niegdy porwał/ á ná niebie Xśie-
życznym ſtáwił/ wſzytká iáko ſzeroka y długa źiemiá pun-
kćikiemby mu ſtáne'á w oczách/ y pluna wſzy ná to wſzyt-
Lib. 1. ko czym ſie tu ludźie piſzą z Senekaby rzekł. Punctum
Nat. eſt in quo bellatis, in quo regna diſponitis, ſurſum in-
Quæſt. gentia ſpatia ſunt. *Punkćikiem to wſzytko małym po czym wy*
in Pro- *okrety kupiámi y ármatą ládowánemi żegluiećie, po czym obo-*
oem. *zy zataczaćie, woyſki zwodźićie, z rządy ſię krolewſkimi ro-*
ſpośćiracie, wzgorę plác nie obeſzły, wzgorę plác wielki, y prędo
D. Greg koby ná to przypadł/ że ſuperna deſiderantibus tempo-
l. 10. E- ralia nulla ſunt. V tych co rzeczy niebieſkich gornych
piſt. 7. prágną/ te tu doczeſne nizacz. Jákoż Izáiaſz S. Prorok
Indict. 5 że go był kiedyś áż ná powyższe chwały ſwey Boſkiey Nie-
bo Pan w Duchu wyniosł/ gdy ſię z támtąd przypátrzył
Iſ 40. 15. źiemi powiedźiał o niey. Ecce gentes quaſi ſtilla ſitulæ
& quaſi momentum ſtateræ reputatæ ſunt. Zná-
cznieyiemći ia ſobie przed tym w głowie málował źiemię/
rozmierzałem ia ná ſtaiánia y mile wielkie/ ále teraz iná-
czey widzę: Wſzytkie narody w świećie/ y te co zá morzem
y wyſepnicy gdźiezkolwiek ſię pooſadzáli/ iáko iedná kro-
pelká wody/ iáko perełká co ſię przy wadze wieſzá. Owo
nam fáluią oczy kiedy z dołu wzgorę/ ábo zgory patrzamy
ná doł. Tákież fáło w rozumie/ oku we wnętrznym ludzkim/
á tym ćięższe im ieſt duſzom niebeſpiecznieysze. że Oyczy-
zná niebieſka náſzá y doſtátki y ſkárby wielkie/ ktore ſłu-
gom ſwoim wybránym zgotował Pan Bog odległe od
nas/ ná myśli nam drobnieią bárzo/ ſercem vlgnawſzy w
źiemi/ to tylko rozumem poymuiemy co nam w oczy ſámo
wnidźie/ ábo ná inne zmyſły trefunkiem pádnie/ do tych
dro-

drobiaſzczkow źiemſkich/ tym co prawdźiwie wielkim/ wzgárdźiwſzy lgniemy. W czym Grzegorz S. Wielki/ náſz głupi rozum wytknął. In hac exilij ſui cæcitate nati homines, dum eſſe ſumma & inuiſibilia audiunt, diffidunt, an vera ſint, quia ſola hæc infima in quibus nati ſunt, viſibilia nouerunt. *W tey powiáda ślepoćie wygnánia ſwego zrodzeni ludźie, kiedy ſłyſzą iż ſą naywyżſze y nie doyrzáne rzeczy, powątpiwáią żeby ták było, bo tylko te iu w ktorych ſię porodźili kąty widźiálne nalizſze znáią.* Co ſię z wierzchu w człowieku błyśnie/ wzroſt/ vrodę/ doſtátki/ śiły/ wymowę/ mądrość wielce ſobie ceniemy/ á to co duſzy wlewáią z niebá y czym ſię z łáſki Bożey dorabiamy odpláty wieczney/ cnoty Kátholickie święte ſą v nas niżacz; obłudność wielka. Dialog. l. 4. c. 1.

Alexándrá Mácedonſkiego krolá tytułował świát wſzytek wielkim/ á ſpytalbyś był/ przecz Alexánder wielkim? odezwáłoby ſię było miedzy iego zauſzniki co żywo záraz. Wielkim z vrodzenia Alexánder / bo ſię krwią Hámoná Iowiſzá tyka. Wielki śiłą; bo dźiecinę ieſzcze będąc nieobieżdżonego twárdouſtego koniá Bucefalá munſztukiem ſkroćił / ktoremu żaden w woyſkách Mácedonſkich rády dáć nie mogł. Wielki męſtwem; bo z hołdował kroleſtw walecznych wiele iáko y Piſmo mowi. Cōſtituit prælia multa & obtinuit omnium munitiones, & interfecit Reges terræ, & pertranſijt vſque ad fines terræ, & accepit ſpolia multitudinis gentium, & ſiluit terra in conſpectu eius. *Zwiodł bitew wiele y opánował fortece wſzytkich, y pozábijał krole źiemie, y przeſzedł áż do gránic źiemie, y pobrał łupy wielości narodow y przed obliczem iego vmilkłá źiemiá.* Wielkim Alexánder mowił by był kto inſzy/ bo wymowcą/ porádnikiem/ Hetmánem 1. Machab. 1. 2.

wiel-

wielkim; á co wiedźieć czegoby byli o nim nie wymyślali.
Hegeſá- Wyrwałby ſię był Nieczyáß/ á obaczywßy że coś krwie
der apud iego ſkuśiłá muchá/ rzekłby był/ że tá muchá krwie zákuſ-
Athen. śiwßy wielkiego krolá przodkowáć będźie miedzy innemi
lib. 6. muchy: owáby był káżdy cáła gębą rzekł że Alexánder
c. 6. Mácedoński Monárchá wielki. Zá czáſem poimáią roſ-
zboyniká morskiego/ krol go ſtrofowáć pocznie: Zły człoſ-
wiecze czemu okretniki náieżdżáß/ á z kupi ich rozbiiáß:
á zboycá mu wbrod powie. Krolu dármo ſię ty ná mię
ſrożyß/ nic nád mię nie maß; iam rozboynikiem máłym/
tyś rozboynikiem wielkim/ ia okretikiem iednym/ ty ták
wielą ſet galer wielkich Páńſtwá cudze náieżdżaß. Inßy
Alexándrá zwáli krolem/ Mocarzem wielkim/ ten powieſ-
dźiał: Alexándrze rozboycaś wielkim. Ták częſtokroć
ludźie ná świećie mowią; to człowiek wielki/ á kiedybyś
w pugillary niebieſkie záyźrzał/ przeczytałbyś/ nie człoſ-
wiek wielki ále łotr wielki: ienoż ſobie słowá rzec ná to
nie dádzą ludźie: ták ćię piſzą iáko ćię widzą/ y z tego miáſ-
rę co ſię świeci po wierzchu biorą.

A gdźie ieſzcze komu zámuli hárdość oczy/ iuż tám nie
myśl o mierze práwey. Trudno ſię tám ſwą piedźią mieſ-
rzyć/ gdźie zákroczyłá pychá/ á głupiá dumá wybráłá
oczy. Sam krol Báſánitow Og/ drogę Izráel owi zátáſ-
mowáć ſwym obozem chćiał/ choć to ná oko widźiał/ że
lud Páński w okolicy narody wßytkie iák powodźią záſ-
bierał/ á Hetmánem ſię ſwoim Pánem Bogiem záſtępow-
ſzczyćił: żeláżem ten znáć ſwoim moc Boſką mierzył/ bo
y po dźiś dźień mowi piſmo pokázuią łoże żeláżne iego w-
Deut. 3. zdłuż ná dźiewięć á w ſzerz ná cztery łokcie. Monſtratur
11. lectus eius ferreus qui eſt in Rabbat filiorum Ammō,
nouem cubitos habens longitudinis & quatuor lati-
tudi-

tudinis. Snać ná żeláżo y przez sen kazał/ á o tym myślić niechćiał/ iáko P. Bog y te Monárchie co ná nogách żeláznych stoią wálić iednym kámyczkiem mocen.

Táż hárdośćią pijány Philisteyczyk Goliát sześćiołokietny olbrzym/ śiłe y wzrost swoy Izráelskim wszytkim obozem mierzył/ ná hárc trąbiąc/ á co raz wrzeszcząc. Date mihi virum,& ineat mecum singulare certamen. Nie wiedźiał głupiec że P. Bog przez wyrostká Dawidá bute iego skroćić miał/ ktory śię w polu przy trzodźie schował/ á przypadkiem oboz raz pierwszy vyźrzał/ zá ktorego potkániem pierwszym lećieć ná pował z háńbą wieżá oná ćielista miáłá. Ale to pohańcowi ná myśl nie przyszło/ iáko y onym hárdym/ ktorzy mniemáiąc że miáry męstwá w świećie ták wielkiey niemász/ ktoraby ich fortecom wyrownáć mogłá/ do Alexándrá woiowniká świátá wskazáli pysznie/ áby sobie po powietrzu ptástwá zdobywáć kazał/ ieżeliby ich z miástá/ iáko nie dobytego/ á ná wysokiey nieprzystępney skále osádzonego gniazdá szturmem spłoszyć chćiał: tego nie wiedząc że gdźie sobie odważny żołnierz sławy dobrey skrzydłá przypráwi/ á hoyność mu Páńska złotem serce podburzy/ w gryfá śię prędko mieni/ y wyśćignáć śię sámym Orłom naybystrszym nie da. 1. Reg. 17. 10.

Alec to onym pohańcom nie dźiw/ ktorzy iż mocy Boskiey práwey nie ználi/ nie dostáło śię im klątwy Páńskiey ogromney słyszeć. Maledictus homo qui confidit in homine & ponit carnem brachium suum. *Przeklęty człowiek ktory vfa w człowieku y kłádźie ćiáło zá rámię swoie.* Iebuzeyczykom mnie Syońskim dźiwno/ tylko o mur z Ieruzalem Miástem Dawidowym stołecznym będąc obijáły śię im dźiłá wielkie ktorych ten Pan dokázował zá łáską z niebá/ o vszy nie raz. Snadź trynmfálną Cor Izráelskich Hierem. 17. 5.

skich

ſkich hymne ſłyſzeli w ten czás/ kiedy ſie z miáſtá przećiw niemu wyſypuiąc nocily. Percuſſit Saul mille, & Dauid
1 Reg 18. decem millia. *Poráźił Saul tysiąc á Dawid dźieśieć tyśięcy,* á przećie ſobie zamku ſwego Syońſkiego miáre ták głupia bráli/ iákoby ſie żadna inna z nią złożyć nie mogłá. Krol ſie ſam poſpolitym ruſzeniem wybiera ná nie/ zamek do kołá iáko wieńcem obozámi otacza/ owi coby ſie ſámi z ſobą ráchowáć/ ieśli wytrzymáią woyſk Izráelſkich náwálności ták wielkiey/ coby pokoiu żebráć/ to oni krolá z Rycerſtwem drażnią/ kirysnikiem káty vliczne przy Moſchách pogáńſkich ſwoich/ rátuſze ſtrażą poośádzawſzy/ háſło ſobie wydawſzy/ ḱánáuchámi vlice ſpiąwſzy/ po blánkách murow mieyſkich tám gdźie przeſzćie ćiáśnicyſze było/ ślepe z chromemi porozſtáwiáli/ potrząſáiąc porożem a bez wſtydu wołáiąc. Non ingredieris huc, niſi ab-
2. Reg. 5. 6. ſtuleris cæcos & claudos. Choć tu obóz z Hetmány zemkniesz/ choć Vrzednikow y Kommiſſarzow Krolewſkich twoich/ choć Senatorow/ choć Lewitow/ choć náwet Biſkupá z Arką Páńſką Abiátárá zeſzleſz/ áni ſám wnidźieſz/ ieśli tych ślepych y kálekow pierwey z tąd nie vprzątnieſz.

A nie báczni poháńcy więćiey wżdy co mowićie? źleć by to ták gdźieś dáleko ná pográniczu páńſtw Dawidowych hárdźieć/ nie baczyćie że was zewſząd opáſáty krolewſkie włości/ żeśćie przywileiow wáſzych ktore ſámym wiernym w Izráelſkim kroleſtwie ſłużą záżywáli pod ten czás/ á Pan ná to przez ſpáry pátrzył? nie wiećie co zá
Ioſu. 6. 20. moc ieſt tey Arki Páńſkiey ktora ſztychowáć bluźnierſkimi ięzyki śmiećie? pomnićieli iáko ná obnieśienie iey ſámo/ ták lećiáły z gruntu Jerychuńſkie choć mocne mury/ iákoby ich kto tárany wálił; iáko tey Arce Páńſkiey
wy

wytrzymáć woyſká naludnieyſze nie mogły: á by wam nie ślepiá grubość pogáńſka oczu/ vyźrzeliby śćie co zá táiemnicę ieſt figurá tá Arká. Rozumiećie że ſobie ná was Dawidowi v burzyćielow zamkow/ máchin/ ábo rozumu v Hetmánow pożyczáć trzebá/ ktoregoby ſię v ták mężnego Páná vczyć nabitnieyſzy Hetmáni mogli/ á dobrze vczyć. Wyć ná te wáſze ſkáleczone/ á wárſtatom ráczey niż obozowym pułkom przywykłe ludźie kążąc krzyczyćie/ á Máieſtat ſię z wáſzych głupich rozumow śmieie. A to máło rozumni ludźie; iákoby ſię to mnie śilić przećiw im trzebá: á co rzecka kiedy w obozách/ wſzedźie puśćić ten pogłos każe/ że ten przed wſzytkimi wákáncya nalepſza porwie/ kto ſię ná ich mury napierwſzy przedrze: á te ślepie ná lep/ y te kálekí zepchnie/ pewnie pierwey goście w zamku mieć będą/ niż ſię obaczą á pośiłkowáć tych pniakow ślepych poczną. W rzeczy ſámey było ták. Cepit autem Dauid arcem Syon, hæc eſt Ciuitas Dauid, propoſuerat enim Dauid in die illa præmium qui percuſſiſſet Iebuzæum & tetigiſſet domatum fiſtulas & abſtuliſſet cæcos & cláudos odientes animam Dauid. 2.Reg.5. 7.8.

Dopiroż hárdey Iebuzeyczykow dumie przytárſzy kárkow Krol mężny Dawid z Senatem y Rycerzſtwem oſtre ná nich Conſtytucye knowáć. A ták poháńcy dźiecy: chćiáło wam ſię ná przepych z korona wſzytka/ z kálekiśćie y ślepymi Dawidá Krolá ná iedney ſzáli kłádli; otoż gdźieśćie ſię do tąd/ w Moſchách pogáńſkich wáſzych ſtroiąc báłwochwálſtwo/ roſpośćiráli/ tám Ierozolimſki Kośćioł budowny ſtánie: á choć otwárty wſzytkim narodom/ choć w nim wedle modellu z niebá Atrium gentium dla Pogan będźie/ ślepych tám iednák y káłekow nogá áni poſtoi wiecznie. Sztychowáć was

F przy-

Ibid. przysłowiem iáwnym co żywo będźie. Idcirco dicitur in
℣. 8. prouerbio Cæcus & claudus non intrabunt in templum. Ták tym nie dobrze miárá pogáńska wyszłá.

Ale coć to poháńcy Jebuzeyczykowie sámi ná świećie tácy. Náśiało sie głow dumnych wszędźie / w ktorych dwornym látáwcem rozum: ták wylewáią z brzegu / że nie tylko Máiestat Páński mierzyć swymi dostátki śmieią / ále wiárey świętey niepoięte táiemnice / ná ktoreby głowę pokornie skłániáć / á milczeniem czćić / rozumkámi swymi co żywo mierzy / á wszytkichbyś mogł rozumy nápárstkiem mierzyć. Sam Pan w Naświętszym Sákrámenćie ná posiłek dány y stráwne wiernym / wyśiedźieć śie przed ich niewiernośćią nie może; sámi kápłánow y ołtarzá nie máiąc á chleb y wino proste od ołtukow Ministrow biorąc / Kátholikom práwym tey czći / ktorą / miłość IEZVSOVVĘ w tym Sákrámenćie dźiwnym záwdźięczáią / sercem kácerskim bronią / y tym zuchwálszem swoim sámemu Náiáśnieyszemu Domowi Rákuskiemu przymawiáią / ktory dla poszánowánia tego Sákrámentu / ten Pan / ktory źiemi podáie krole / trony wielkimi vczćił / y pánowánie mu nie po Europeyskich tylko y Zamorskich / ále y Podźiemnych Swiátá Nowego kraiách stwierdźił /
1.Reg. 2. to ná nim iszcząc / co do Helego wskazał. Quicunq; ho-
30. norificauerit me glorificabo eum, qui autem cõtemnunt me, erunt ignobiles. *Ktokolwiek mie vczći, vwielbię go ia, á ći co mną gárdzą niesláchetnymi będą.* Nie idźie im to w rozum / y większa v nich Arká Páńska / niż ten ktorego figurowáłá Arká: czći ktorą ćieniowi tego Sákrámentu czyniono gánić nie śmieią / y ná Micholi co śię
2.Reg 6. nátrząsáć z Dawidá śmiáłá / iáwne Páńskie przeklectwo
16. znáią / á sámego Sákrámentu czći znieść nie mogą: z Ká-

fár-

fárnáity nákłádáiąc/ á iáwnie wrzeszcząc. Durus est hic sermo & quis potest eum audire *Twárda to mowá, á kto iey słucháć może.* W czym się ná sztych rozsądnym dáią. Ioan. 6, 61.

A co mowią że to w Kośćiele nowiná/ o ktorey słyszeć zá czásow Apostolskich nie było; w tym złe serce swoie przećiwo zwierzchnośći Kośćielney wyiáwiáią/ zátykáiąc vszy ná iásne pismo/ ktore vczy Kośćiołá słucháć/ á tych co mu się z posłuszeństwá wyłámywáią z pogáństwem rowna. Czego iężeli nie poymuią á ná Kośćioł Boży bezpráwiem idą; niech powiedzą iáka władza Fest co roczny w Mieśćie swoim ná ten dźień przypowiedźieli/ w ktory państw cudzych náiezdniká Gustawá w pułkách iego/ ták iáko wiernym á mężnym należáło z bram swoich wypárli/ że ná odwrot trąbić/ y Kornety zwiiáć z háńbą swą muśiał. iákim práwem Swiętá z dniow targowych ná Niedźiele przenoszą/ świec ná pogrzebách ludźi zacnieyszych Sekty swoiey/ choć to zabobonem v nich brzmi dopuszczáią/ y insze w nabożeństwie swoim odmiány/ iáko się im w głowie zábáży czynią. Czyli większą moc ná to z niebá Vrząd ich Mieyski bierze/ niż sukcessya nie przerwána od Apostolskich czásow stwierdzony nász Kátholicki Kośćioł: ktoremu przytomność y straż pilna Duchá S. áż do skończenia świátá przyobiecano. Ták nie świádomi Pismá choćiaż w nim po pás brodzą/ że im nie przyidźie námysl/ iáko Izráelski Kośćioł Swięto losow/ ná podźiękowánie Pánu Bogu zá wybáwienie od Amánowey złośći postánowił; y drugie ná pámiątkę cudownego zwyćiestwá mężney Mátrony Betuliyskiey Judyty/ co zá święto poświącánia Kośćiołá Jerozolimskiego stánęło/ ktore potym y Ezdrasz wznowił/ y Máchábeyczykowie Esther. 9 a, ℣. 26. Iudith. 16. 31

 co rok

co rok Swietem ośmodźiennym vczćili, ná ktore świeto/ y sam Pan przyßedł. Czyli to co śię Kośćiołowi Moyzeßowemu z słußnych przyczyn godźiło/ Kośćiołowi Chrystusowemu z rąk wyiąć chcą? zwłaßczá że tákie świetá y Processye przykazał wiernym/ ná oddánie dźięk nisktch zá dobrodźieystwá/ ktore IEZVS Pan nam vbożuchnym kmiotkom swoim w tym Sákrámenćie oświadczyć raczył/ y pámiętne w nim wßytkich cudow swych Boskich zámknął. Czyli w sercu Kálwinem tracąc prawdźiwey Ciáłá y krwie Páńskiey obecnośći w tym Sákrámenćie nie przyznawáią; á pospolstwu z ministrámi nálożywßy oczy fárbą Confessyey Außpurskiey mydlą? Bo gdyby ią ználi/ nigdyby ná despekt Pánu w Sákrámenćie przeświętym przytomnemu tákich háłásow nie stroili/ y Kátholickich serc nabożnych żalem ták ćiężkim nie zákrwawiáli.

Tu mi troßeczkę stánąć/ á popłákáć ná ślepotę tych ludźi przed tobą Miłośniku słodki duß ludzkich przydźie. Nie godźienes ty tego miedzy niewdźięczniki kácerskim trądem zárázonemi/ ábyś po vlicách y rynkách w tym Sákrámenćie ták przechodźił/ iákoś niegdy przechodźił benefaciendo & sanando omnes, *dobrze czyniąc, á wßytkich lecząc.* Tákeś spodlał v tey nowey wiáry Zelotow/ iákoś iuż wiecey nie mogł. Wolno po Toruńskim rynku ládá Zydowinowi/ wolno ládá vltráyczykowi/ wolno hecłowi: tobie/ ách moy IEZV! nie wolno. Choć ćię Jáśnie Wielebny Pásterz w ręce swoie Biskupie bierze/ przećię nieprzyiaćiel twoiey czći woła: Rynek zámykay. Choc ći Jáśnie Wielmożni Senatorowie/ Stárostowie/ Vrzędnicy Koronni assystencyą/ iákoś tego iest godźien czynią/ przećię woła zámykay. Choć ćię grono pobożnych ludźi

Actor. 10. 38.

stánu

ſtanu Rycerſkiego otacza/ przećie woła/ zámykay/ á łáńcuchy zámykay. Máło łáncuchow ná ćie w Jerozolimie nie wośieczney było/ przyczyniać ich w Torunju kácerſka hárdość/ znowu ćie nimi niezwyćiezony náß Sámſonie wiaże/ á oraz w tobie Krolu Krolow Máieſtat Páńſki/ Senatorſka powaga Wolność Szláchecka wiaże: V ćiebie w Depozytorzu wßytkich wolnośći twoich Jáśnie Wielmożny y Wielebny Senáćie/ v ćiebie ktorys od brzegu Páńſtwá tego przy Bogu práwym y Kátholickiey Wierze Swiętey do vmoru y krwie przelánia ſtawał/ Stanie Rycerſki zacny tę żałobę łzámi zlaną dźiś ſkładam/ná krew ćie IEZVSA, w ktoreyeś obmyty z grzechow/ y ktora ſię w Naświętßym Sákrámenćie zásilaß/ná zbáwienie twoie/ y żywot wieczny obowiezuię. Memor eſto huius, inimicus improperauit Domino, & populus inſipiens incitauit nomen tuum. Pámiętay ná to że ſię nieprzyiaćiel nátrząſał z Páná/ á bluźniercá y kácerz głupi/ wiárą świętą y nabożeńſtwem twoim potrząſáiąc do gniewu ćię ſłußnego wzbudźił. Vmiey mu ſię tego czáſu ſwego vpomnieć/ nie tumulty y gwałtem/ iáko Herezya w Hugonotách Fráncuſkich zwykłá/ ná pogorzelinách Kośćiołow Páńſkich y Kláßtorow/ ktore wilczym práwem z ruinowáłá/ Babel ſobie wieżą buduiąc; nie armatą y mieczem/ dźiáłá zátaczáiąc/ á kámienice zbroynymi oſadzáiąc: Niech ſię tym zákázuią ći co Lutrowym duchem ná woyny trąbią/ Bog náß/ Bog pokoiu nie krwáwych boiow; práwem z niewagi Bożey y Kroleſtwá wßytkiego/ gdźie tego plác dochodźić/á tych ſię Pánow ſpytáć/ ktory Státut te ich ſwawolą głáſicze: áby Cudzoźiemſka Religia ktora ſię w tłomoczkách Miniſtrow zbiegow od Miaſt Pruſkich vkradkiem wniosłá/ nád Oyczyſtą á Pſal. 73. 18.

ſtą á

ście á ná opoce Piotrowey mocney vgruntowána/ przy ktorey sobie Cni Polacy Swięci Przodkowie twoi/ ná sławę robiąc/ gniazdo Páństwá swego z przodku szczupłe w szerz y wdłuż/ wszędzie kopce trupem nieprzyiaćielskim sypiąc rozprzestrzenić przewodźić miáłá. Niech pokáżą ktory im Pan tę swawolą poprzysiągł/ ábo kiedy ná ktorym Seymie tákie bespieczeństwo ná Exercitiũ Religiey s. Katholickiey wytárgowáli: Czego ieżeli nie pokáżą/ niech się ták lekkich/ á ná Rebellią y z deptánie zwierzchności záciągáiących postępkow swych kiedykolwiek záwstydzą/ á mierzyć się swemi práwy y przywileymi/ ktore Kátholikom dobrym/ich Przodkom dano/dźiedźicznych y Koronnych nie wzruszáiąc/ náuczą. Niech ná Jana Wielkiego pátrzą/ á w pokorze się iego/ ieśli o duszach swoich rádźi chcą/ przeyrzą/ ktory miáre swoie z párą y głosem rownał/ á P. Bog ią wysoko podniosł.

Miáre łaski złotey ktorą ná wyspie Pátmos w Anyelskich rękach Jan s. widźiał/ biorąc ná vwagę z Neo-
Apoc.21 yelskich rękach Jan s. widźiał/ biorąc ná vwagę z Neoterykow ieden powiáda ták/ że tą miárą złotą iest sam
17. Pan Chrystus/ y dla tegoż się miárą człowieká názywa
Garcias támże/ Mensurâ hominis, quæ est Angeli. Im się tedy
Discurs. do tey miáry kto bárźiey zbliży/ tym iuż przed Bogiem
70.n.13. większy. Widzieć Mágdálenę grzesznicę/ á oná ledwie coś z dáleká do tey niebieskiey miáry przystępowáć śmie/ do
Luc.7, nog się Páńskich iáko szczeniątko ćiśnie: tu miárá moiá/
38. tu odrobiny chlebá Ráyskiego słow Páńskich zbieráć/ y nimi się záżywiáć/ tu nogom Páńskim kąpiel z łez gorzkich będę gotowáć. Nie wiele tey miáry świętey Mágdá-
Luc.10. lená záśięgłá/ á przećię iey Pan świádectwo dáie/ że v-
42. miłowáłá wiele/ á przećię ták wielká/ że ią nád Márthę śiostrę przekłáda sam Pan/ y cząstkę iey nalepszą swym de-

Kre

ktorem przysadza/ á przećie ták wielka/ że przed Apostoły pierwsza Páná zmartwychwstálego widźi; ták wielka że iey Anyołowie Páńscy z ręku swoich lektykę czynia/ ná pustyni ia pod czás słodkiey bogomyślności przy muzyce wdźieczney áż pod niebo podnoszac. Widzę druga nie- Mar. 16. 9.
wiástę Chánáneyska/ ktora zdrowia od czártá opętáney corce swey żebrzac/ ieszcze sie niżey tey miáry kłádźie/ iuż y do nog IEZVSOVVYCH patnictwem dla nas długimi vmordowánych nie śmie/ ále sie rowno z szczeniety kłádac/ nisko sie Pánu kłánia/ á przećie y tá wielka; mowi o niey Pan. O mulier magna est fides tua. *O niewiásto wielka* Mat. 15. 28.
iest wiárá twoiá. Przytula Pan do siebie iáko miáry niebieskiey máleńkie dźiatki/ y wnet dotknawszy sie tey miáry Mar. 9.
złotey w reputácyey Páná swego wzrost ták wisoki biora/ 36. &10.
że káżdemu pod miárę ich iść káże/ ktokolwiek krolem być a. 73.
w niebie prágnie. Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli non intrabitis in Regnum cælorū Gdźie sie práwi nie náwroćićie/ á iáko ći máluscy nie stániećie do krolestwá w niebie áni wnidźiećie. Gárnie sie Apo- Ioan. 20.
stoł Thomasz do tey miáry dosyć wysoko/ áż do forty ray- 27.
skiey boku S. Jezusowego/ y dla tegoż ták wielkim/ że nie kámieniem prostym w Jerozolimie wieczney/ ále z całkowitey/ á drogiey perły ręká Bogá sámego wybudowána bramo. Jan ś. drugi do tey sie miáry niebieskiey ták be- Ioan. 13.
spiecznie przysadza/ że sobie w wieczerniku ná pierśiach 23.
Páńskich iáko ná wezgłowku Rayskim mile spoczywa; ále y ten sobie w przywileiach rownego nie ma.

A o tobie co rzec Wielki Marszałku Messyaszow prze- dźiwny Janie/ nie do nog z Mágdalena/ nie do kráiu száty Páńskiey z niewiásta Hemoroissa/ nie do boku y pierśi Páńskich sie przykładasz/ ále nád tę miárę złota IEZVSEM

sto-

stoiß/ y ręce twoie w Iordanie go krzcząc ná głowę iego/ ktora skárbnicą wieczney mądrośći kiádźieß. Wzdrygaß ći się ty widząc vrączenia tákiego/ y vsnie się z Pánem v-
Mat. 3. mawiaß. Ego debeo baptizari à te. Ey coż to wżdy nale-
14. pszego ze mną czynić chceß báránku grzechy świátá gládzący. Tyś Pánowmikiem świátá wielkim/ iá sługą twoim lichym/ iam głos/ tyś Słowo wieczne/ iam márßałkiem á tyś niebieskim Krolem/ iam żołnierz prosty/ tyś Pan Zastępow stráßny: iam syn Zácháryaßow podły/ tyś Syn przedwieczny Boży: iá syn Elżbiety/ á tyś Syn Pánny miedzy niewiástámi błogosłáwioney. Ale dármo się ták omawiaß/ á tey się złotey miáry IEZVSA lękaß. Now ty co chceß Káznodźieio z puszczy chwalebny Janie/ negátywą postow Káplánskich zbyway/ Messyaßowych się prerogátyw zárzekay/ do rzemyczkow się iego trzewikow rzucay/ z Eliaßowego się y Prorockiego Vrzędu zdźieray:
Ioan. 1. mow y tysiąckroć: Non sum, non, non. przećieś ty w
21. oczách Anyelskich wielki boć to Anyelskie o tobie słowá:
Luc. 3. Magnus erit coram Domino: przećieś ty decisyą Chry-
16. stusową Eliaßem/ Prorokiem/ y więkßym niż prorokiem: przećieś ty w ćiele ludzkim Anyołem dźiwnym/ przećie o tobie prawdy naywyżßey słowá iśćić się muszą. Non sur-
Mat. 11. rexit inter natos mulierum maior Ioanne Baptista.
11. *Nie powstał miedzy synmi ludzkimi nád Krzćićielá Ianá nikt większy.*

A by dobrze Anyoł/ by dobrze sam Pan o tobie milczał/ trudno korcem iásną pochodnią mierzyć/ ledwie się z domu wychylić możeß/ á iuż świátu przykłádem niesłychánym iáśnieieß/ ieszcze chodźić nie dobrze możeß/ á iuż się z Oycystym domem pożegnawßy z láßczką ná puszczą idźieß/ y tám lat trzydźieśći miedzy źwierzem dźikim w

bogo-

bogomyſlnoſći żyieſz/ á w ták dźiwney oſtrośći żyieſz: miá-
ſto ſzat miekkich śierć wielbłądzia ośćiſta/ miáſto wymyſl- Mat. 3.
nych potraw koniki leſne/ miáſto ſłodkiego winá/ źimna 4.
zdroiowa wodá/ miáſto pałacow puſzcza/ miáſto pośćie-
li źiemiá. Podźmyż grzeſznicy wſzyſcy zá rece ſie wźiąwſzy
do tego Puſtelniká/ podźmy/ pátrzmy pilno iáko ſurowa
ná ćiele iego włośienicá/ iáko ćiezkie á długie poſty/ iáko
twarz wſzytká wybládłá/ wyſchłá/ iáko włoſy zápuſzczo-
ne Prorockie; á zdźiwiwſzy ſie tey dźiećinic trzyletniey ná
puſzczy/ mowmy. A coż tu czyniſz námilſze dźiećie/ cze-
mu ná puſzcza zbiegáſz/ á przed ludźmi ſie kryieſz? dla cze-
goż wzdy ſurowość táká? coś przewinił Anyeł Boży/ że
ták pokutowáć maſz? co zá zabo e? co zá cudzołoſtwá y
świetokráctwá twoie? wiemy że ćie ieſzcze w żywoćie má-
tki ten ktoremu Márſzałkuieſz poświećił/ wiemy żeś mu
ſie ieſzcze w namioćie ćiemnym żywotá mátki twoiey po-
kłonił/ y ochotnikiemeś ſie ieſzcze przed láty ozwał. Ach
niebáczni ná duſze wáſze Nowowiernicy/ że ſie wąm to nie-
chwyta ſercá/ á wiárą ſámą przebyć chcećie niebieſkie
wrotá/ choć głos Páńſki w vſzy wam młotem biie. A di-
ebus Ioannis Baptiſtæ vſque nunc regnum cælorum Mat. 11.
vim patitur & violenti rapiunt illud. *Od dni Iana Krzći-* 12.
*ćielá áż do tąd króleſtwo niebieſkie gwałt ćierpi, á gwałto-
wnicy porywáią ie.* Ach grzeſznicy ná głupſtwo wáſze! kto
z was táki iáko Jan Wielki/ nád ktorego miedzy ludzki-
mi ſyny nie powſtał wiekſzy; á nád was ſnadź nie powſtał
grzeſznik wiekſzy; gdźież pokutá y odwagá Janowá. Jan
we trzech lećiech pokutowáć poczyna/ á my y we trzydźie-
śći niechcemy. Wzdy kiedykolwiek ná te świece iáśnie
goráiąca obroćmy oczy/ á głos iego niech nam pożytecznie
przeniknie vſzy/ niech przebiia do ſámey duſzy. Agi-

ge pœnitentiam, appropinquauit vobis regnum cælornm. *Pokutuyćie, przybliżyło ſie wam Kroleſtwo Niebieſkie,*

A M E N.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025972